

RAPORT O STANIE GMINY NOWA RUDA ZA ROK 2023

Maj 2024

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp	5
Podstawowe informacje o gminie	5
Położenie, historia, jednostki pomocnicze i organizacyjne	5
Udział w stowarzyszeniach i współpraca partnerska	6
Sytuacja demograficzna.....	7
Aktywność zawodowa	8
Informacje o wójcie i jego zadaniach	8
Urząd Gminy Nowa Ruda.....	9
Sytuacja finansowa.....	9
Dochody budżetowe.....	9
Wydatki budżetowe.....	10
Przychody budżetowe.....	10
Rozchody budżetowe	11
Deficyt budżetowy.....	11
Stan mienia komunalnego.....	11
Grunty.....	11
Gospodarka lokalami mieszkalnymi i użytkowymi.....	12
Udziały w spółkach, akcje.....	12
Zmiany w stanie mienia w okresie 31.12.2022 r. - 31.12.2023 r.	12
Dochody uzyskane w 2023 roku.....	13
Cmentarze komunalne	13
Spółki z udziałem gminy	13
Noworudzkie Usługi Komunalne sp. z o.o. z siedzibą w Nowej Rudzie:.....	13
Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Nowej Rudzie	14
Gminny Ośrodek Zdrowia Pro - Med sp. z o.o. z siedzibą w Jugowie	15
Noworudzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.....	15
Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa SIM Sudety	15
Wykonanie uchwał Rady Gminy.....	16
Realizacja strategii – Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.....	20
Najważniejsze inwestycje i obszary działania Wójta w 2023 r.....	23
Infrastruktura drogowo-mostowa i towarzysząca	23
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna.....	24
Infrastruktura oświatowa.....	26
Ochrona środowiska	26

Usuwanie azbestu	26
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	27
Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii.....	27
Gospodarka odpadami	27
Ochrona przyrody	28
Kultura fizyczna.....	28
Obiekty użyteczności publicznej	29
Działania w obszarze bezpieczeństwa.....	29
Sprawy obronne i obrona cywilna.....	29
Zarządzanie kryzysowe	30
Utrzymanie OSP w gotowości do działania	30
Sport i turystyka.....	31
Realizacja zadań oświatowych	32
Sieć edukacyjna	32
Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy (placówki publiczne i niepubliczne)	33
Programy i projekty edukacyjne	33
Finansowanie zadań oświatowych.....	34
Projekty realizowane w szkołach z dofinansowaniem zewnętrznym	37
Resortowy Program Rozwoju Instytucji Opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 MALUCH +	37
Przedszkola	37
Organizacja dowozu uczniów do szkół	38
Stypendia motywacyjne w szkołach za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe	39
Laptopy dla czwartoklasisty.....	39
Bon dla nauczyciela na laptop	39
Egzaminy zewnętrzne – egzamin ósmoklasisty	39
Realizacja funduszu sołeckiego	40
Działalność kulturalna (CKGNR)	44
Biblioteka publiczna	49
Realizacja polityk i programów	49
Program współpracy Gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2023	49
Konkursy na realizację zadań publicznych w formie powierzenia	50
Realizacja zadań publicznych w formie wsparcia	52
Dotacje udzielone w trybie art. 19 a ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.	52
Dotacje udzielone na podstawie art. 32 ust 3b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ochronie przeciwpożarowej.	53
Dotacje udzielone na realizację zadań z zakresu rozwoju sportu w Gminie Nowa zgodnie z uchwałą Nr 244/XXXII/12 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie	

określenia warunków i trybu finansowania zadania własnego w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Nowa Ruda.	53
Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2023	54
Polityka senioralna w Gminie Nowa Ruda.....	56
Gminny program opieki nad zwierzętami	56
Gminny Program Opieki nad Zabytkami i udzielanie dotacji na prace konserwatorskie.....	57
Wieloletni program gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym	58
Podsumowanie	61

Wstęp

Raport o stanie gminy został sporządzony na podstawie art. 28 aa ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024, poz. 609 ze zm.). Zgodnie z ustawą raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. W Gminie Nowa Ruda utworzenie budżetu obywatelskiego nie jest obowiązkowe, formą budżetu partycypacyjnego jest natomiast fundusz sołecki. Rada Gminy Nowa Ruda nie określiła w drodze uchwały szczegółowych wymogów dotyczących raportu, został on więc przygotowany wg schematu zastosowanego przy sporządzaniu raportów o stanie gminy za lata poprzednie oraz w oparciu o ogólne wytyczne i wnioski, które pojawiły się w literaturze i debacie publicznej związku z tym obowiązkiem.

Podstawowe informacje o gminie

Położenie, historia, jednostki pomocnicze i organizacyjne

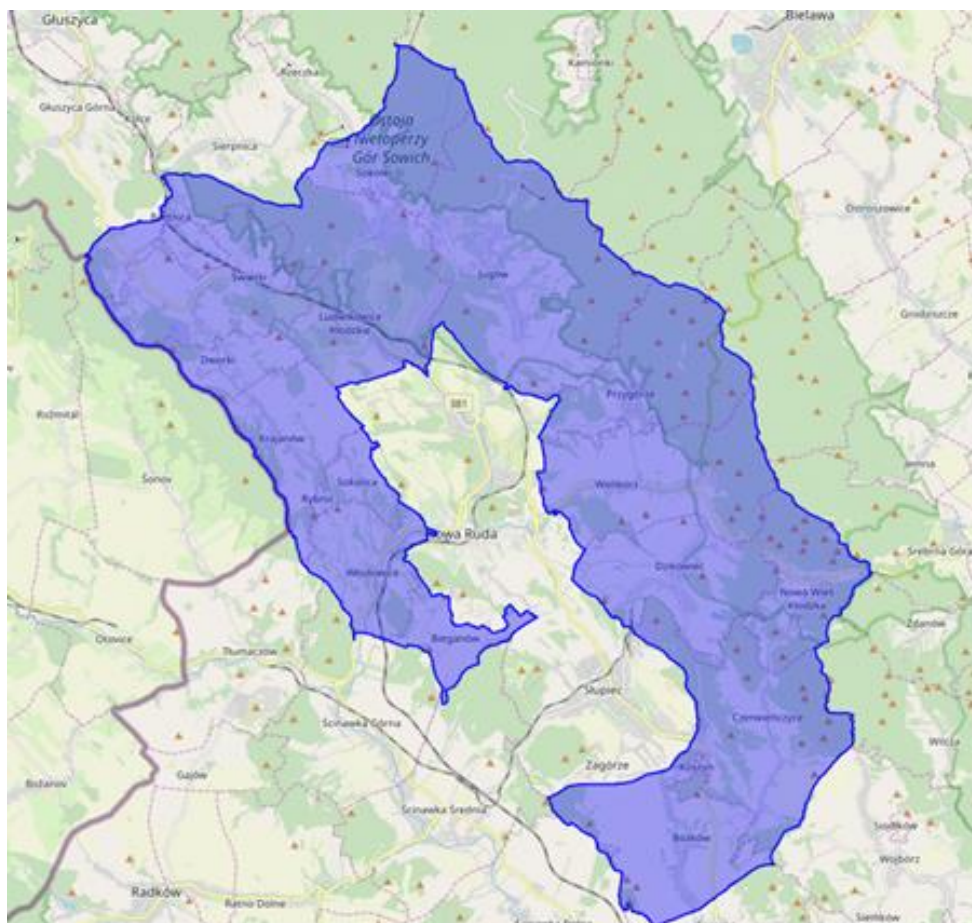
Gmina Nowa Ruda położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim. Jest jedną z 78 gmin wiejskich, położonych na terenie województwa. Geograficznie leży w Sudetach Środkowych, u podnóża Gór Sowich i na obszarze Wzgórz Włodzickich, w dolinie rzeki Włodziicy i jej dopływów.

Sąsiednimi gminami są: Bielawa, Dzierżonów (gmina wiejska), Głuszyca, Kłodzko (gmina wiejska), Nowa Ruda (gmina miejska), Pieszyce, Radków, Stoszowice, Walim. Ponadto Gmina graniczy z Republiką Czeską.

Gmina Nowa Ruda zajmuje obszar 139,67 km², co stanowi 8,5% powierzchni powiatu kłodzkiego, z czego użytki rolne stanowią 50%, a użytki leśne 41%.

Do Gminy Nowa Ruda należą wsie: Bartnica, Bieganów, Bożków, Czerwieńczyce, Dworki, Dzikowiec, Jugów, Krajanów, Ludwikowice Kłodzkie, Nowa Wieś Kłodzka, Przygórze, Sokolec, Sokolica, Świerki, Włodowice i Wolibórz. Jednostkami pomocniczymi są sołectwa, których jest na terenie gminy 17. Poza ww. wsiami dodatkowe sołectwo Koszyn znajduje się w obrębie wsi Bożków.

Gmina wiejska Nowa Ruda to tzw. gmina obwarzankowa. Mianem takim określa się gminę wiejską, mającą siedzibę w nienależącym do niej mieście (zlokalizowanym w odrębnej gminie miejskiej). Siedziba gminy znajduje się na terenie miasta Nowa Ruda.

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/qmina_Nowa_Ruda#googleStreetView

Jednostki organizacyjne Gminy Nowa Ruda to:

- Urząd Gminy Nowa Ruda,
- Zespół Szkół Nr 1 w Jugowie,
- Zespół Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kł.,
- Zespół Szkół nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie,
- Żłobek Publiczny w Bożkowie,
- Zespół Przedszkolny w Woliborzu (w skład zespołu wchodzi: Przedszkole Samorządowe w Woliborzu oraz Przedszkole Samorządowe w Przygórzu),
- Żłobek Publiczny „Baśniowe Wzgórze” w Ludwikowicach Kł.,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie,
- Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kł.

Udział w stowarzyszeniach i współpraca partnerska

Gmina Nowa Ruda współpracuje z Gminą Giżycko i Gminą Somonino oraz czterema miastami: Broumov (Czechy), Castrop-Rauxel (Niemcy), Bruay-sur-l'Escaut (Francja) i Hronov (Czechy). W 2023 roku obszar współpracy dotyczył wymiany doświadczeń w zakresie działalności samorządu oraz realizacji wspólnych projektów z miastami partnerskimi z Czech.

Gmina Nowa Ruda jest także członkiem:

- Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej,
- Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis,
- Lokalnej Organizacji Turystycznej Aglomeracji Wałbrzyskiej,
- Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”,
- Związku Gmin Wiejskich RP.

Członkostwo w tych organizacjach dotyczyło przede wszystkim realizacji wspólnych programów i projektów, umożliwiających uzyskiwanie dofinansowania środków zewnętrznych. Informacje dotyczące efektów współpracy zostały opisane w innych rozdziałach raportu.

Sytuacja demograficzna

Liczba mieszkańców Gminy wg stanu na dzień 31.12.2023 r. wynosiła **10 686** i zmniejszyła się w stosunku do liczby mieszkańców na koniec 2022 roku o 156 osób (było 10 842). W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. liczba ludności zmalała o 5,67% (było: 11 328 mieszkańców). W poszczególnych miejscowościach na dzień 31 grudnia 2023 roku zameldowanych było:

- 1) Bartnica – **171 osób**
- 2) Bieganów – **24 osoby**
- 3) Bożków – **1 454 osoby**
- 4) Czerwieńczyce – **431 osób**
- 5) Dworki – **59 osób**
- 6) Dzikowiec – **817 osób**
- 7) Jugów – **2 577 osób**
- 8) Krajanów – **90 osób**
- 9) Ludwikowice Kł. – **1 896 osób**
- 10) Nowa Wieś Kł. – **196 osób**
- 11) Przygórze – **627 osób**
- 12) Sokolec – **186 osób**
- 13) Sokolica – **61 osób**
- 14) Świerki – **480 osób**
- 15) Włodowice – **641 osób**
- 16) Wolibórz – **976 osób**

Aktywność zawodowa

Na koniec grudnia 2023 roku w gminie zarejestrowanych bez pracy było ogółem 395 osób, o 51 osób mniej niż na koniec grudnia 2022 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

Wśród bezrobotnych licznieszą grupę ze względu na płeć stanowiły kobiety (211 osób). Na uwagę zasługuje stosunkowo niskie bezrobocie wśród ludzi młodych w wieku do lat 25 (37 osób). Warto zaznaczyć, że w dalszym ciągu dużą grupę bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne w liczbie 238 (spadek w porównaniu do grudnia 2022 r. o 37 osób).

Informacje o wójcie i jego zadaniach

Wójt jest organem wykonawczym gminy. Wójtem Gminy Nowa Ruda od listopada 2014 roku jest Adrianna Mierzejewska.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym do zadań wójta należy w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektów uchwał rady gminy;
- 2) opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- 3) określanie sposobu wykonywania uchwał;
- 4) gospodarowanie mieniem komunalnym;
- 5) wykonywanie budżetu;
- 6) zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Do wójta należy również kierowanie bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentowanie jej na zewnątrz. Jednym ze wskaźników załatwianych spraw bieżących jest ilość korespondencji wpływającej do urzędu, która w 2023 roku wyniosła 21525 pism. Oznacza to, że każdego roboczego dnia do urzędu trafia średnio ponad 86 dokumentów. Z kolei reprezentowanie gminy na zewnątrz odbywa się m.in w trakcie: spotkań z władzami państwowymi i samorządowymi, Zgromadzeń Wspólników spółek z udziałem gminy; Walnych Zgromadzeń Członków stowarzyszeń; narad Rady LGD Partnerstwo Sowiogórskie; posiedzeń zarządu gminnego i powiatowego OSP.

Do zadań wójta należy ponadto realizacja licznych zadań wynikających z przepisów szczególnych, związanych np. z ochroną przeciwpowodziową (w tym opracowanie planu operacyjnego ochrony przed powodzią oraz ogłaszanie i odwoływanie pogotowia oraz alarmu przeciwpowodziowego).

Wójt wykonuje zadania przy pomocy urzędu gminy i jako kierownik urzędu organizuje oraz określa zasady funkcjonowania urzędu gminy. Podstawowym dokumentem w tym zakresie jest Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Nowa Ruda. Wójt wypełnia również uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Swoje zadania Wójt realizuje m.in. poprzez wydawanie zarządzeń. W 2023 r. Wójt Gminy wydał ich 716.

Urząd Gminy Nowa Ruda

Urząd Gminy Nowa Ruda jest usytuowany w dwóch budynkach: przy ul. Niepodległości 2 oraz ul. Niepodległości 4 w Nowej Rudzie. Na dzień 31 grudnia 2023 r. w urzędzie zatrudnionych było 66 pracowników, w tym 62 osoby na stanowiskach urzędniczych oraz 4 osoby na stanowisku pomocy administracyjnej (w tym 1 osoba na stanowisku obsługi).

Blisko 91% pracowników zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych posiada wykształcenie wyższe (56 osób z 62). W urzędzie dba się o ciągłe podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników. W 2023 r. na szkolenia wydatkowano 9 816,50 zł. Oprócz tego pracownicy posiadają dostęp do aktualizowanej na bieżąco bazy aktów prawnych.

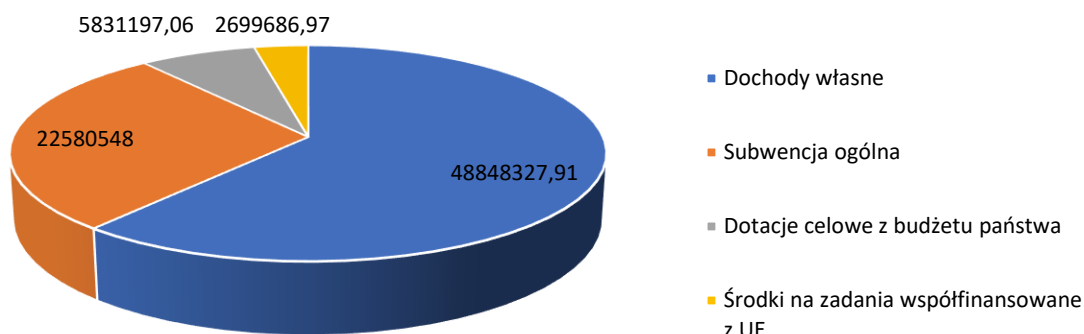
Sytuacja finansowa

Sytuacja finansowa Gminy Nowa Ruda została szczegółowo opisana w załącznikach do Zarządzenia nr 118/24 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 21 marca 2024 r. w sprawie przedstawienia Radzie Gminy Nowa Ruda oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej we Wrocławiu sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Nowa Ruda, sprawozdania rocznego z wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury oraz informacji o stanie mienia komunalnego za 2023 rok. W Raporcie o stanie Gminy Nowa Ruda znajdują się więc najważniejsze, wybrane informacje dotyczące sytuacji finansowej gminy.

Dochody budżetowe

Dochody budżetowe w 2023 roku wyniosły 79 959 759,94 zł, co stanowiło 97,45% dochodów zaplanowanych. Dochody majątkowe wyniosły ogółem 18 388 726,07 zł i stanowiły 23% wszystkich dochodów Gminy.

Udział poszczególnych dochodów w dochodach budżetowych gminy

Źródło: sprawozdanie finansowe Gminy Nowa Ruda za 2023 r.

Wydatki budżetowe

Wydatki budżetu Gminy planowano w wysokości 101 088 310,21 zł, a zrealizowano w wysokości 93 333 858,37 zł (wykonanie na poziomie 92,33 %), z czego:

- wydatki bieżące stanowiły 64 652 890,68 zł (szczegóły w tabeli poniżej),

Lp.	GRUPY	PLAN	WYKONANIE	UDZIAŁ
1	Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	22 498 722,47	22 297 695,28	34,49%
2	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6 691 011,65	6 605 979,08	10,22%
3	Wydatki na obsługę długu	1 110 982,92	1 088 093,70	1,68%
4	Dotacje i środki na zadania bieżące	9 543 230,18	9 533 181,31	14,75%
5	Wydatki na projekty i programy współfinansowane w ramach środków UE	480 789,13	473 452,51	0,73%
6	Pozostałe wydatki	25 446 535,26	24 654 488,80	38,13%
RAZEM		65 771 271,61	64 652 890,68	100,00%

Wydatki bieżące – źródło: sprawozdanie finansowe Gminy za 2023 r.

- wydatki majątkowe stanowiły 28 680 967,69 zł.

Przychody budżetowe

W 2023 roku przychody budżetowe wyniosły 19 659 842,45 zł.

Na przychody złożyły się:

1. Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych – 8 000 000,00 zł.

2. Nadwyżka z lat ubiegłych, pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych – 3 597 449,49 zł.

3. Niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych - 8 062 392,96 zł.

Rozchody budżetowe

Rozchody z budżetu wyniosły 13 982,92 zł i obejmowały spłatę raty od pożyczki długoterminowej zaciągniętej w wysokości 172 730,32 zł w 2019 roku z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na dofinansowanie zadania inwestycyjnego pn.: „Ograniczenie niskiej emisji spalin na obszarze województwa dolnośląskiego - Gmina Nowa Ruda - ETAP II”.

Deficyt budżetowy

Budżet Gminy Nowa Ruda 2023 roku zamknął się deficytem w wysokości 13 374 098,43 zł (przy planowanej jego wysokości 19 036 259,53 zł). Deficyt dotyczył realizacji zadań inwestycyjnych, w tym finansowanych w ramach niewykorzystanych środków budżetu z lat poprzednich przekazanych w ramach środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Stan mienia komunalnego

Grunty

Według danych na dzień 31 grudnia 2023 roku na stan mienia Gminy Nowa Ruda składało się 1764 ha gruntów. Podział na zasadnicze grupy przedstawia się następująco:

- grunty rolne o powierzchni - 1196 ha,
- grunty zabudowane i zurbanizowane o powierzchni – 358 ha,
- lasy i grunty zadrzewione i zakrzewione o powierzchni - 155 ha,
- grunty pod wodami o powierzchni - 5 ha,
- nieużytki o powierzchni - 31 ha,
- tereny różne - 19 ha.

W zasobie gruntów stanowiących mienie komunalne Gminy Nowa Ruda ze względu na formę prawną związaną z ich zagospodarowaniem można podzielić na:

- grunty rolne w dzierżawie (grunty orne, pastwiska i łąki), głównie klasy IV i V - według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku zawartych było 596 umów dzierżawy na łączną powierzchnię 924,7864 ha, średnia dzierżawiona powierzchnia gruntów rolnych wynosi zatem 1,5516 ha,
- grunty nierolne – według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. zawartych było 854 umów dzierżawy dot. nieruchomości dzierżawionych jako grunty pod garażami, budynkami gospodarczymi i ogrody przydomowe na łączną powierzchnię 41,6282 ha gruntów,
- grunty znajdujące się w wieczystym użytkowaniu o powierzchni ponad 12 ha,
- w zarządzie gminy znajdują się lasy i grunty leśne o powierzchni 155 ha oraz parki (park w Krajanowie) o powierzchni 5,17 ha.

Gospodarka lokalami mieszkalnymi i użytkowymi

W skład mienia komunalnego wchodzi:

- 1) 55 budynków mieszkalnych z udziałem Gminy 100%.
- 2) 135 budynków mieszkalnych, w których Gmina ma udziały we wspólnocie.
- 3) 15 budynków związanych z prowadzeniem zajęć edukacyjnych (szkoły, przedszkola, żłobek); obiekty szkolne w bezpośrednim zarządzie gminy to obiekty w miejscowościach, Jugów, Ludwikowice Kłodzkie i Bożków, natomiast we Włodowicach, Woliborzu i Dzikowcu prowadzone są szkoły niepubliczne. Przedszkola samorządowe w miejscowościach Bożków, Jugów, Ludwikowice Kłodzkie, Przygórze i Woliborzu oraz przedszkola niepubliczne we Włodowicach i Dzikowcu; żłobki znajdują się w Ludwikowicach Kłodzkich i Bożkowie.
- 4) Obiekty sportowe takie jak basen w Jugowie, hala sportowa w Bożkowie, a także boiska Orlik w Woliborzu, Ludwikowicach Kłodzkich i Bożkowie.
- 5) 19 budynków zagospodarowanych w innych formach tj. użyczonych na rzecz m.in. Ochotniczych Straży Pożarnych, Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach oraz Ośrodka Zdrowia w Woliborzu, a także świetlice wiejskie w poszczególnych miejscowościach; pozostałe obiekty użyteczności publicznej oraz budynki użytkowe, do których zalicza się: magazyny w Ludwikowicach przy ulicy Fabrycznej, „Europejski Dom Spotkań Młodzieży” w Ludwikowicach Kł., budynki byłych szkół w Przygórzu i Dzikowcu, budynek po internacie w Bożkowie, budynek sali w Jugowie ul. Główna 46a, budynek użytkowy w Jugowie ul. Główna 91, Dom Seniora w Jugowie.

Udziały w spółkach, akcje.

Według stanu na dzień 31.12.2023 roku Gmina Nowa Ruda posiadała:

- wkład pieniężny i niepieniężny na ogólną wartość 16.039.900,00 zł – Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowej Rudzie,
- akcje Agencji Rozwoju Regionalnego „AGROREG” S.A. w Nowej Rudzie na kwotę 10 000,00 zł,
- wkład pieniężny i niepieniężny o wartości 312 500,00 zł – Spółka z o.o. „Noworudzkie Usługi Komunalne” w Nowej Rudzie,
- wkład pieniężny oraz wkład niepieniężny w postaci nieruchomości gruntowej o wartości 265.000,00 zł – Pro-Med. Sp. z o. o,
- akcje Noworudzkiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego na kwotę 6.000,00 zł
- wkład pieniężny i niepieniężny o wartości 4.299.950,00 zł – SIM Sp. z o.o.

Zmiany w stanie mienia w okresie 31.12.2022 r. - 31.12.2023 r.

Gmina Nowa Ruda dokonała sprzedaży nieruchomości gruntowych o powierzchni ponad 4,4 ha, w skład której wchodziły powierzchnie całych nieruchomości oraz powierzchnie wynikające z udziałów w gruncie.

Gmina Nowa Ruda dokonała nabycia nieruchomości gruntowych o powierzchni ponad 3,6 ha w wyniku takich czynności prawnych jak komunalizacja, darowizna czy spadkobranie.

Gmina Nowa Ruda sprzedała w drodze przetargowej i w drodze bezprzetargowej:

- 21 nieruchomości gruntowych,
- 41 lokali mieszkalnych.

Dochody uzyskane w 2023 roku

Ogółem dochody uzyskane w roku 2023 wyniosły łącznie 4.211.107,69 zł w tym:

1. Wysokość dochodów za użytkowanie wieczyste – 2.134,27 zł.
2. Wysokość dochodów z tytułu czynszu za: działki rolne, działki nie rolne, sale wiejskie, lokale użytkowe, lokale mieszkalne w budynkach komunalnych i budynkach wspólnot oraz bezumowne korzystanie z nieruchomości łącznie, – 2.335.364,74 zł.
3. Dochody ze sprzedaży mienia:
 - a) lokale mieszkalne i użytkowe: 626.643,25 zł,
 - b) grunty niezabudowane i zabudowane: 1.185.580,10 zł,
 - c) zwrot funduszu remontowego: 61.385,33 zł.

Cmentarze komunalne

Na terenie Gminy Nowa Ruda znajdują się dwa cmentarze komunalne: w Bożkowie na działkach nr 372 AM 1 o pow. 0,38 ha i dz. nr 364/1 o pow. 0,0266 ha oraz w Jugowie przy ul. Staszica działka nr 228 AM 2 o pow. 0,29 ha.

Na cmentarzu komunalnym w Bożkowie pochowane są 626 osoby, natomiast w Jugowie – 364 osób. W 2023 roku na cmentarzach komunalnych Gminy Nowa Ruda pochowano 21 osoby (z czego 14 osób w Bożkowie, a 7 osób w Jugowie). Ponadto dokonano 24 rezerwacji miejsc pod groby (w Bożkowie 18 szt. o łącznej wartości 9 504 zł, zaś w Jugowie 6 szt. o łącznej wartości 2 808 zł) co razem daje kwotę 12 312 zł. Jednocześnie pobrano 16 opłat zgodnie z obowiązującą uchwałą za zezwolenie na wjazd na teren cmentarzy – w Bożkowie 10 opłat o wartości 1 620 zł, a w Jugowie 6 opłat w wysokości 972 zł, co razem daje kwotę 2 592 zł. Pobrano także 5 opłat dotyczących pozwoleń na wykonanie grobowca murowanego w kwocie 10 800 zł. Biorąc pod uwagę powyższe łączna kwota wszystkich pobranych opłat wynosi 25 704 zł.

Spółki z udziałem gminy

Gmina Nowa Ruda jest udziałowcem w następujących spółkach:

Noworudzkie Usługi Komunalne sp. z o.o. z siedzibą w Nowej Rudzie:

Przedmiot przedsiębiorstwa spółki obejmuje m.in. :

- 1) Usługi komunalne, gospodarkę ściekami oraz wywóz zagospodarowanie śmieci, utrzymanie czystości, odśnieżanie, usługi sanitarne i pokrewne (EKD-9000).
- 2) Roboty ogólnobudowlane, blacharstwo-dekarstwo, instalatorstwo elektryczne, wodnokanalizacyjne, gazowe, c.o., budowę dróg i mostów.
- 3) Zakładanie i pielęgnację terenów zieleni.
- 4) Skup i handel surowców wtórnych i ich przetwarzanie.
- 5) Transport towarowy.
- 6) Usługi motoryzacyjne, pomoc drogową.
- 7) Wynajem maszyn, sprzętu i pomieszczeń.

8) Ochronę osób i mienia.

9) Handel hurtowy i detaliczny artykułami: przemysłowymi, motoryzacyjnymi, materiałami budowlanymi, ziemiopłodami, opałem, nawozami, krajowymi i zagranicznymi, import i eksport.

10) Usługi w zakresie różnych zleceń.

Procentowy udział posiadanych przez udziałowców udziałów w kapitale spółki na dzień 31 grudnia 2023 r. przedstawiał się następująco:

- Gmina Miejska Nowa Ruda (70,72% udziałów),
- Gmina Nowa Ruda (29,28% udziałów).

Gmina Nowa Ruda posiada jednego przedstawiciela w Radzie Nadzorczej spółki.

[Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Nowej Rudzie](#)

Przedmiotem działalności spółki jest gospodarka wodociągowa i kanalizacyjna Gmin – Wspólników, w tym w szczególności:

1. Pobór i dostawa wody na zaopatrzenie ludności i innych odbiorców.
2. Odbiór i oczyszczanie ścieków.
3. Działalność w zakresie ochrony środowiska naturalnego, w tym budowa obiektów i urządzeń.
4. Wykonywanie wierceń studni publicznych o charakterze poszukiwawczym oraz eksploatacyjnym.
5. Rozwijanie działalności wodociągowej i kanalizacyjnej oraz rozbudowa sieci.
6. Prowadzenie działalności usługowej w zakresie napraw i legalizacji wodomierzy.
7. Prowadzenie eksploatacji obiektów i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.
8. Kontrolowanie jakości wody w procesie technologicznym.
9. Kształtowanie parametrów ścieków od miejsca ich zrzutu do miejsca ich wprowadzenia do odbiornika.
10. Prowadzenie badań i analiz z poszukiwaniem nowych zasobów wody.

Procentowy udział posiadanych przez udziałowców udziałów w kapitale spółki na dzień 31 grudnia 2023 r. przedstawiał się następująco:

- Gmina Miejska Nowa Ruda (42,66%),
- Gmina Nowa Ruda (25,14%),
- Gmina Kamieniec Ząbkowicki (22,79%),
- Gmina Bardo (4,12%),
- Gmina Radków (5,29%).

Gmina Nowa Ruda posiada jednego przedstawiciela w Radzie Nadzorczej spółki.

Gminny Ośrodek Zdrowia Pro - Med sp. z o.o. z siedzibą w Jugowie

Przedmiotem przedsiębiorstwa spółki jest m.in: praktyka lekarska, w tym w szczególności konsultacje lekarskie; szpitalnictwo oraz praktyka stomatologiczna.

Procentowy udział posiadanych przez udziałowców udziałów w kapitale spółki na dzień 31 grudnia 2023 r. przedstawiał się następująco:

- Dolnośląskie Centrum Medycyny Profilaktycznej i Bezpieczeństwa Pracy „PRO-MED” (50,47% udziałów),
- Gmina Nowa Ruda (49,53% udziałów).

Gmina Nowa Ruda posiada jednego przedstawiciela w Radzie Nadzorczej spółki.

Noworudzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.

Przedmiotem działalności spółki jest m.in.:

- budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu,
- nabywanie budynków mieszkalnych,
- przeprowadzanie remontów i modernizacji obiektów przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb mieszkalnych na zasadach najmu,
- przeprowadzanie remontów i modernizacja domów mieszkalnych niebędących własnością spółki,
- administrowanie mieniem komunalnym i mieniem wspólnot mieszkaniowych.

Właścicielami spółki są: Gmina Miejska Nowa Ruda i Gmina Nowa Ruda. Procentowy udział posiadanych przez udziałowców udziałów w kapitale spółki na dzień 31 grudnia 2023 r. przedstawiał się następująco:

- Gmina Miejska Nowa Ruda – 99,64%
- Gmina Nowa Ruda – 0,36%.

Gmina Nowa Ruda posiada jednego przedstawiciela w Radzie Nadzorczej spółki.

Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa SIM Sudety

Spółka powstała w celu budowania domów mieszkalnych oraz ich eksploatacji na zasadach najmu zgodnie z przepisami ustawy o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa. Zgodnie z umową spółki przedmiotem jej działalności jest m.in.:

1. Realizacja projektów budowlanych związanych wznoszeniem budynków mieszkalnych.
2. Roboty budowlane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych.
3. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.
4. Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek.
5. Działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach.
6. Zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie.
7. Przygotowanie terenu pod budowę.
8. Działalność świadczona przez agencje inkasa i biura kredytowe.

9. Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.
10. Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych.
11. Wykonywanie instalacji elektrycznych.
12. Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych.
13. Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych.
14. Działalność w zakresie architektury.
15. Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania.

Na koniec 2023 r. Gmina Nowa Ruda posiadała w spółce 85 999 udziałów o łącznej wysokości 4.299.950,00 zł.

Wykonanie uchwał Rady Gminy

Rada Gminy Nowa Ruda obradując w 2023 r. na 13 sesjach zwyczajnych podjęła łącznie 99 uchwał. Wszystkie uchwały zostały przekazane do Wydziału Nadzoru Prawnego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego w celu sprawdzenia ich zgodności z prawem, a uchwały dotyczące budżetu i jego zmian, absolutorium oraz wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian podlegały nadzorowi Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu. Część uchwał stanowiących akty prawa miejscowego opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. Wszystkie uchwały są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Nowa Ruda.

Jak wskazano powyżej, w 2023 r. podjęto 99 uchwał, z czego:

- 42 w sprawach budżetu i finansów, w tym:

- w sprawie budżetu Gminy Nowa Ruda na rok 2024,
- w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Nowa Ruda (1) oraz w sprawie zmiany uchwały dotyczącej Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Nowa Ruda (12),
- w sprawie emisji obligacji komunalnych Gminy Nowa Ruda (2),
- w sprawie zmiany Uchwały Nr 314/XLIII/13 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 28 listopada 2013 roku w sprawie emisji obligacji komunalnych Gminy Nowa Ruda,
- w sprawie zmiany Uchwały Nr 267/XXXV/17 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 28 czerwca 2017 roku w sprawie emisji obligacji komunalnych Gminy Nowa Ruda,
- w sprawie zmian w budżecie Gminy Nowa Ruda na rok 2023 (12),
- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2022 rok,
- w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Nowa Ruda z tytułu wykonania budżetu za rok 2022,
- w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w roku 2024,
- w sprawie dopuszczenia zapłaty podatków, opłat i innych nieopodatkowanych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym instrumentem płatniczym,
- uchylająca Uchwałę Nr 58/10/07 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 12 września 2007 roku w sprawie inkasa podatków: rolnego, leśnego oraz od nieruchomości,
- uchylająca Uchwałę Nr 296/XL/13 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 9 lipca 2013 roku w sprawie poboru opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w drodze inkasa

oraz wyznaczenia inkasentów i określenia wysokości wynagrodzenia za inkaso,

- w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych,
- zmieniająca uchwałę nr 257/XXXVII/21 z dnia 29 września 2021 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat cmentarnych obowiązujących na terenie cmentarzy komunalnych Gminy Nowa Ruda,
- w sprawie udzielenia w roku 2023 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie Gminy Nowa Ruda,
- w sprawie przekazania środków finansowych na Fundusz Wsparcia Policji,
- w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, sposobów jej rozliczania oraz sposobów kontroli w ramach środków pozyskanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (2),

- 6 uchwał zostało podjętych w sprawach związanych z realizacją zadań oświatowych. Należały do nich następujące uchwały:

- w sprawie zmiany uchwały Nr 312/XLII/18 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 30 stycznia 2018 roku w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego przez dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat, w przedszkolach prowadzonych przez Gminę Nowa Ruda,
- w sprawie utworzenia Żłobka Publicznego w Bożkowie oraz nadania mu Statutu,
- zmieniająca uchwałę nr 424/LX/23 w sprawie utworzenia Żłobka Publicznego w Bożkowie oraz nadania mu Statutu,
- w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego z Gminą Kłodzko dotyczącego przewozów uczniów do Przedszkola Samorządowego w Bożkowie,
- w sprawie ustalenia maksymalnej wysokości opłaty za wyżywienie i opłaty za pobyt dziecka w Żłobku Publicznym w Bożkowie,
- w sprawie zamiaru przeniesienia siedziby Przedszkola Samorządowego w Bożkowie,

- 3 uchwały w sprawach infrastruktury drogowej:

- w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Województwem Dolnośląskim na współfinansowanie zadania pn. "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 wraz z chodnikiem w m. Wolibórz w km 12+861 - 13+300",
- w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie Porozumienia z Powiatem Kłodzkim na współfinansowanie zadania pn. "Przebudowa dróg powiatowych nr 3313D i 3327D na terenie Gminy Nowa Ruda",
- w sprawie zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych,

- 1 uchwała związana była z funkcjonowaniem rady gminy:

- w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej i planów pracy stałych Komisji Rady Gminy Nowa Ruda na rok 2024,

- 7 uchwał dotyczyło przyjęcia strategii, polityk i programów, a także podpisania porozumień międzygminnych:

- w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Nowa Ruda w 2023 roku,
- w sprawie przystąpienia Gminy Nowa Ruda do porozumienia międzygminnego o partnerstwie dotyczącego złożenia wniosku o dofinansowanie oraz realizacji projektu pn. „Klaster Społecznej Energii Partnerstwa Noworudzko-Radkowskiego” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności Inwestycja B2.2.2 Instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne Działanie A.3: Rozwój nowych społeczności energetycznych działających w zakresie OZE,
- zmieniająca Uchwałę nr 325/XLVI/22 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Nowa Ruda na lata 2023-2031 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji,
- w sprawie przyjęcia Roczno Programu Współpracy Gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024,
- w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowa Ruda na 2024 rok,
- w sprawie przystąpienia Gminy Nowa Ruda do porozumienia międzygminnego dotyczącego sporządzenia "Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego" (Sustainable Urban Mobility Plan - SUMP),
- w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego pomiędzy Gminą Nowa Ruda a Gminą Miejską Nowa Ruda, dotyczącego realizacji zadań z zakresu organizacji lokalnego transportu zbiorowego.

- 5 uchwał dotyczących gospodarki nieruchomościami i gospodarki komunalnej, tj.:

- w sprawie zajęcia stanowiska przez Radę Gminy Nowa Ruda w sprawie przyjęcia przez Gminę Nowa Ruda darowizny nieruchomości,
- w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny działek gruntu położonych w obrębach Czerwieńcyce i Ludwikowice Kłodzkie,
- w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy najmu nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Nowa Ruda na czas nieoznaczony oraz na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu,
- w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej zmiany przebiegu granicy pomiędzy obrębami Świerk i Bartnicy,
- w sprawie zobowiązania organu wykonawczego do indywidualnego określenia warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych,

- 4 uchwały dotyczące petycji i skarg,

- 3 uchwały związane z wyborem ławników:

- w sprawie powołania Zespołu opiniującego kandydatury kandydatów na ławników do orzekania w Sądzie Rejonowym w Kłodzku na kadencję 2024-2027,
- w sprawie zasięgnięcia od Komendanta Wojewódzkiego Policji informacji o kandydatach na ławników,
- w sprawie wyboru ławników na kadencję w latach 2024-2027,

- 9 uchwał dotyczących zagospodarowania przestrzennego, w tym:

- w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Sokolec, gm. Nowa Ruda,
- w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Ruda dla terenu działki nr 319/5 - obręb Ludwikowice Kłodzkie,
- w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 129/2 - obręb Sokolec,
- w sprawie uchwalenia Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Ruda,
- w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 242/4 - obręb Sokolec,
- w sprawie stwierdzenia, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 607 w obrębie Jugów nie narusza ustaleń studium,
- w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 607 w obrębie Jugów,
- w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 129/2 – obręb Sokolec,
- w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w części obrębu wsi Wolibórz, Gmina Nowa Ruda,

- 7 uchwał w sprawach gospodarki odpadami oraz nieczystości ciekłych:

- w sprawie przyjęcia i ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Nowa Ruda,
- w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych,
- zmieniająca uchwałę nr 124/XIII/19 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Nowa Ruda (3),
- zmieniająca uchwałę nr 284/XL/21 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie określania szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- zmieniająca uchwałę nr 269/XXXIX/21 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości,

- 8 uchwał w sprawach dotyczących GOPS:

- w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ostonowego "Korpus Wsparcia Seniorów" na rok 2023,
- w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie,
- w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2023,
- w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Nowa Ruda,
- zmieniająca uchwałę w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Nowa Ruda,
- w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Ruda na lata 2024-2026,
- w sprawie zmiany uchwały nr 18/IV/19 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023,
- w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim rządowym programem "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028,

- 4 pozostałe uchwały:

- w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Województwem Dolnośląskim na współfinansowanie w latach 2023-2024 przy opracowaniu dokumentacji projektowej dla "Dolnośląskiej Cyklostrady", na odcinku około 12 km Trasy Sudeckiej przebiegającej przez Gminę Nowa Ruda,
- w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Nowa Ruda wotum zaufania,
- zmieniająca Uchwałę nr 142/XVI/20 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie organizacji wspólnej obsługi administracyjnej i finansowej jednostek organizacyjnych zaliczonych do sektora finansów publicznych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Nowa Ruda,
- w sprawie zmian w Statucie Gminy Nowa Ruda.

Podjęte uchwały są przekazywane do realizacji poszczególnym komórkom organizacyjnym w Urzędzie Gminy Nowa Ruda. Realizacja wielu z tych uchwał została wskazana i omówiona w innych miejscach Raportu.

Realizacja strategii – Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.

W 2023 r. Gmina Nowa Ruda nie posiadała własnej strategii rozwoju gminy (była ona w trakcie opracowywania). Gmina jest sygnatariuszem Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.

Aglomerację Wałbrzyską tworzą 22 gminy (Kamienna Góra –miasto, gmina wiejska Kamienna Góra, Lubawka, Nowa Ruda – miasto, gmina wiejska Nowa Ruda, Świebodzice, Boguszów-

Gorce, Szczawno-Zdrój, Czarny Bór, Głuszyca, Mieroszów, Walim, Wałbrzych, Jedlina-Zdrój, Stare Bogaczowice, miasto Świdnica, Jaworzyna Śląska, Strzegom, Żarów, Dobromierz, Marcinowice i gmina wiejska Świdnica), zlokalizowane w południowej części województwa dolnośląskiego, które należą do czterech powiatów (wałbrzyskiego, kamiennogórskiego, świdnickiego oraz kłodzkiego). Podstawą utworzenia Aglomeracji Wałbrzyskiej było przyjęcie Deklaracji Wałbrzyskiej wyznaczającej działania zmierzające do nadania stosownej rangi omawianemu obszarowi i aktywizacji społeczno-gospodarczej Aglomeracji. Pod względem powierzchni (1 748 km²) Aglomeracja Wałbrzyska stanowi ponad 9% obszaru województwa dolnośląskiego. Do największych pod względem powierzchni gmin w Aglomeracji Wałbrzyskiej należą: gmina wiejska Kamienna Góra, gmina wiejska Nowa Ruda, Strzegom, gmina wiejska Świdnica oraz Lubawka. Ich łączna powierzchnia stanowi ok. 49% powierzchni aglomeracji.

Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r. to jeden z kluczowych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej we wszystkich sferach tzn. sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej. To perspektywiczny plan, który określa strategiczne cele rozwoju, w postaci priorytetów i działań operacyjnych. Zawiera zasady i sposoby zarządzania rozwojem w dłuższym horyzoncie czasowym określając działania, jakie należy podjąć, aby Aglomeracja mogła funkcjonować i rozwijać się.

CEL STRATEGICZNY 1 Trwały i odpowiedzialny rozwój gospodarczy.	CEL STRATEGICZNY 2 Rewitalizacja	CEL STRATEGICZNY 3 Współpraca i integracja
PRIORYTET 1.1. Dynamiczna gospodarka i innowacyjna przedsiębiorczość	PRIORYTET 2.1. Atrakcyjne i bezpieczne środowisko zamieszkania	PRIORYTET 3.1. Promowanie i wzmocnienie pozytywnego wizerunku miejsca
Działanie 1.1.1. Współpraca sektora biznesu z sektorem nauki Działanie 1.1.2. Inkubacja firm, w szczególności innowacyjnych Działanie 1.1.3. Dążenie do zakorzeniania działalności firm zewnętrznych Działanie 1.1.4. Tworzenie atrakcyjnych warunków inwestowania	Działanie 2.1.1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i poprawa stanu technicznego zasobów mieszkaniowych Działanie 2.1.2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i prywatnej Działanie 2.1.3. Poprawa dostępności i stanu technicznego urządzeń infrastruktury wodno-kanalizacyjnej Działanie 2.1.4. Wsparcie dla rozwoju niskoemisyjnych i odnawialnych źródeł energii Działanie 2.1.5. Poprawa bezpieczeństwa środowiska zamieszkania	Działanie 3.1.1. Promowanie pozytywnych skojarzeń Działanie 3.1.2. Zintegrowanie form prezentacji informacji
PRIORYTET 2. Atrakcyjna i konkurencyjna oferta turystyczna	PRIORYTET 2. Sprawna i efektywna infrastruktura	PRIORYTET 2. Trwałe partnerstwo
Działanie 1.2.1. Poprawa atrakcyjności i stanu technicznego zabytków Działanie 1.2.2. Rozwój	Działanie 2.2.1. Budowa dróg i poprawa ich parametrów technicznych Działanie 2.2.2. Zapewnienie szybkiego bezpośredniego	Działanie 3.2.1 Wzmocnienie instytucjonalne Aglomeracji Wałbrzyskiej

obiektów i urządzeń infrastruktury turystycznej Działanie 1.2.3. Poprawa atrakcyjności wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych Działanie 1.2.4. Tworzenie kompleksowych produktów turystycznych	połączenia Aglomeracji Wałbrzyskiej z jej otoczeniem Działanie 2.2.3. Uzyskanie spójności terytorialnej w zakresie komunikacji publicznej Działanie 2.2.4. Zwiększenie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych	Działanie 3.2.2. Tworzenie platform współpracy wielopodmiotowej Działanie 3.2.3. Wzmocnienie partycypacji społecznej w zarządzaniu Aglomeracją Wałbrzyską
	PRIORYTET 3. Aktywna i zdrowa społeczność	
	Działanie 2.3.1. Pobudzanie aktywności lokalnych Działanie 2.3.2. Wzmocnienie organizacji pozarządowych działających na terenie Aglomeracji Wałbrzyskiej Działanie 2.3.3. Promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie przejawom ubóstwa Działanie 2.3.4. Wsparcie na rzecz rozwoju Podmiotów Ekonomii Społecznej Działanie 2.3.5. Poprawa poziomu edukacji i promowanie uczenia się przez całe życie Działanie 2.3.6. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i promowanie zdrowego trybu życia Działanie 2.3.7. Wzmocnienie polityki senioralnej Działanie 2.3.8. Przeciwdziałanie depopulacji	

Przedstawione w Raporcie zadania realizowane przez Gminę w 2023 r. wskażą czytelnikowi, że Gmina stara się odpowiadać swoimi poczynaniami na wytyczne w Strategii kierunki działań, m.in. w zakresie wsparcia dla rozwoju niskoemisyjnych i odnawialnych źródeł energii, poprawy bezpieczeństwa środowiska zamieszkania, poprawy dostępności i stanu technicznego urządzeń infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, wzmocnienia polityki senioralnej oraz przeciwdziałania depopulacji.

Najważniejsze inwestycje i obszary działania Wójta w 2023 r.

Na wydatki majątkowe w 2023 roku Gmina Nowa Ruda zaplanowała kwotę 35 317 038,60 zł.

Wykonanie wyniosło 28 680 967,69 zł, co stanowi 81,21 % wysokości planu.

Wydatki inwestycyjne	2019	2020	2021	2022	2023
	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
	16 079 892,50	5 160 150,84	10 545 419,32	23 552 490,49	28 680 967,69
Wykonanie w dniu 31.12 w stosunku do wykonania w roku poprzednim w%	83,38	32,09	204,36	223,34	121,78

Wykonanie wydatków inwestycyjnych w okresie 2019– 2023, źródło: sprawozdanie finansowe za rok 2023

Infrastruktura drogowo-mostowa i towarzysząca

Na terenie Gminy Nowa Ruda znajdują się 92 kilometry dróg gminnych i 40 kilometrów dróg wewnętrznych, stanowiących dojazdy do budynków. Stan techniczny większości dróg gminnych jest zadowalający, za sprawą inwestycji przeprowadzonych w ostatnich latach. W gorszym stanie technicznym są drogi wewnętrzne, które mają mniejsze znaczenie dla sieci dróg. Na koniec 2023 r. w urzędzie czekało na realizację 85 wniosków o wykonanie przebudowy/budowy dróg gminnych i wewnętrznych.

Na terenie gminy znajduje się także wiele obiektów mostowych, wymagających napraw. Największe potrzeby w tym zakresie są w Jugowie, Ludwikowicach Kł., Świerkach i Woliborzu.

W 2023 r. najważniejsze zadania związane z infrastrukturą drogową to:

Nazwa zadania	Wartość brutto (zł)	Udział własny gminy (zł)	Dofinansowanie (zł)
Remont drogi gminnej nr 18528D i 118527D w miejscowości Jugów	721 290,45	215 559,71	505 730,74zł - Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Ludwikowice Kłodzkie dz. 651/2, 649, 648	178 307,26	48 707,26	129 600,00zł- Województwo Dolnośląskie
"Rozwój Gminy Nowa Ruda poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej, sportowej oraz rozbudowę systemu segregacji odpadów" - Część I Przebudowa dróg w Gminie Nowa Ruda	644 461,18	32 223,06	612 238,12 - Polski Ład
Budowa infrastruktury drogowej oraz społecznej na terenie Gminy Nowa Ruda. - Część I Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej w Gminie Nowa Ruda	1 974 246,48	98 712,32	1 875 534,16 - Polski Ład
Budowa infrastruktury drogowej oraz społecznej na terenie Gminy Nowa Ruda. - Część II Przebudowa i modernizacja mostów w miejscowościach Włodowice i Czerwieńczyce	835 662,00	41 783,10	793 878,90 - Polski Ład

Rozwój Gminy Nowa Ruda poprzez budowę i modernizację infrastruktury drogowej oraz zagospodarowanie terenu przy szkole w Bożkowie. - Część I Przebudowa dróg w Gminie Nowa Ruda Wolibórz - część 1	1 544 262,81	70 000,00	1 474 262,81 - Polski Ład
Rozwój Gminy Nowa Ruda poprzez budowę i modernizację infrastruktury drogowej oraz zagospodarowanie terenu przy szkole w Bożkowie. - Część II Przebudowa dróg w Gminie Nowa Ruda Wolibórz - część 2	1 354 499,88	80 000,00	1274499,88 - Polski Ład
Rozwój Gminy Nowa Ruda poprzez budowę i modernizację infrastruktury drogowej oraz zagospodarowanie terenu przy szkole w Bożkowie. - Część III Zagospodarowanie terenu wokół Szkoły w Bożkowie oraz przebudowa drogi	2 033 740,36	110 000,00	1 423 740,36 - Polski Ład, 500 000,00 – RFIL

Dodatkowo, Gmina udzieliła dotacji Powiatowi Kłodzkiemu na remont drogi powiatowej w Nowej Wsi Kł. i Czerwieńczycach oraz remont drogi powiatowej nr 3356D w Jugowie. To ostatnie zadanie związane było z odbudową dróg po budowie kanalizacji sanitarnej w Jugowie. Po budowie kanalizacji nową nawierzchnię otrzymały również gminne ulice: Jana i Olimpijska w Jugowie. Wartość całego zadania wyniosła 631 tys. zł, z czego 533 tys. zł stanowiły środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

Kolejnym zadaniem zrealizowanym w 2023 r. była budowa ścieżki pieszej między ul. Piastowską a peronem stacji kolejowej w Ludwikowicach Kł. (umowa na kwotę 644 000,00 zł, inwestycja finansowana w ramach Polskiego Ładu).

W 2023 r. Gmina Nowa Ruda otrzymała również wsparcie z budżetu województwa dolnośląskiego na remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Sokolcu (265,4 tys. zł).

Ponadto, w 2023 r. przebudowano mosty w: Czerwieńczycach (prowadzący do boiska wielofunkcyjnego) oraz Włodowicach.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Nowa Ruda jest dobrze rozwinięta. Na koniec 2022 r. liczba ludności korzystającej z instalacji wodociągowej na terenie Gminy wynosiła 90,00%.

Gorsza sytuacja jest związana z dostępem do sieci kanalizacyjnej, ponieważ na koniec 2022 roku korzystających z instalacji kanalizacyjnej było 20,7% mieszkańców przy poziomie 65,9% na terenie powiatu.

Dla poprawy dostępności do sieci kanalizacyjnej, w 2021 roku rozpoczęła się budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Jugów. Zakres robót obejmował zaprojektowanie i wykonanie ok. 12 km nowych odcinków sieci kanalizacyjnej grawitacyjnej z odcinkami bocznymi do granicy posesji. Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Jugów zakończono w 2023 r. Docelowo, do kanalizacji mają być podłączone wszystkie zabudowane działki w Jugowie, które znajdują się w granicach aglomeracji Nowa Ruda uchwalonej uchwałą

nr 230/XXIX/20 z dnia 30 grudnia 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Poz. 43 z dnia 5 stycznia 2021 r.).

Liczbę budynków podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przedstawia poniższa tabela:

Miejscowość	Woda	Woda i ścieki	Ścieki	Razem woda	Razem ścieki
Bartnica	71	0	0	71	0
Bieganów	20	0	0	20	0
Dworki	0	0	0	0	0
Dzikowiec	117	170	1	287	171
Bożków	198	369	23	567	392
Czerwieńczyce	128	4	0	132	4
Jugów	653	9	0	662	9
Krajanów	27	0	0	27	0
Ludwikowice Kł.	405	22	15	427	37
Nowa Wieś Kł.	64	0	0	64	0
Przygórze	95	63	19	158	82
Sokolec	45	0	0	45	0
Sokolica	21	0	0	21	0
Świerki	120	0	0	120	0
Włodowice	27	164	8	191	175
Wolibórz	291	0	0	291	0
Ogółem	2282	801	69	3083	870

Źródło: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

W tym punkcie należy też zaznaczyć, że w 2023 r. dokonano konserwacji rowu melioracji wodnej R-104 W Ludwikowicach Kłodzkich. Łączna wartość inwestycji wyniosła 64 886,84 zł, w tym dofinansowanie z Województwa Dolnośląskiego: 35 000 zł.

Oświetlenie uliczne

W roku 2023 na terenie Gminy zostały zamontowane kolejne nowe punkty świetlne, a największą inwestycją w tym zakresie była budowa oświetlenia wzdłuż drogi powiatowej w Ludwikowicach/Sokolcu (24 punkty świetlne, wartość zadania – 205 410 zł, z czego dofinansowanie z budżetu województwa dolnośląskiego – 161,6 tys. zł).

Ponadto, nowe lampy LED pojawiły się m.in. przy placu zabaw w Koszynie oraz w Dzikowcu (Dzikowiec 383).

Infrastruktura oświatowa

W 2023 roku stan techniczny gminnych obiektów oświatowych był dobry. To efekt przeprowadzonych w poprzednich latach termomodernizacji i modernizacji budynków przedszkoli samorządowych w Przygórzu, Woliborzu i Jugowie. W gorszym stanie technicznym znajdowały się jedynie przedszkola w Bożkowie i Ludwikowicach Kł., które nie zostały objęte gruntowną modernizacją, ze względu na realizowaną (Bożków) czy planowaną (Ludwikowice) budowę nowych obiektów.

W 2023 r. zrealizowano zadanie pn. „Budowa i wyposażenie przedszkola z oddziałami integracyjnymi w Bożkowie”. Projekt realizowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej. W ramach środków UE pozyskano dofinansowanie w wysokości 1,1 mln zł. Ponadto na ten cel otrzymano środki w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w wysokości 1,2 mln zł oraz środki z Rządowego Funduszu Inwestycji strategicznych – Polski Ład - w wysokości 6 mln zł.

Kolejnym z realizowanych zadań była budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Ludwikowicach Kłodzkich. Zadanie współfinansowane jest z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz programu Sportowa Polska.

Wizualizacja – hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Ludwikowicach Kł.

Ochrona środowiska

Ze względu na konieczność poprawy jakości środowiska naturalnego na terenie gminy w 2023 roku zostało podjętych szereg działań w tym zakresie. Ich głównym celem było usuwanie azbestu, ograniczenie niskiej emisji, montaż odnawialnych źródeł energii oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Usuwanie azbestu

W 2023 roku Gmina Nowa Ruda po raz kolejny pozyskała dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na zadanie pn. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest

z terenu Gminy Nowa Ruda w roku 2023 r.” Przedsięwzięcie zrealizowano na terenie 8 sołectw: Bożków, Przygórze, Jugów, Ludwikowice Kłodzkie, Świerki, Włodowice, Dworki, Czerwieńczyce. Łącznie z dofinansowania skorzystali właściciele 16 nieruchomości. W ramach przedsięwzięcia z terenu Gminy Nowa Ruda usunięto wyroby zawierające azbest w ilości 20,744 Mg. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 23 809,53 zł, w tym środki z WFOŚiGW we Wrocławiu 14 520,80 zł.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

W kwietniu 2023 r. podpisano z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego umowę na kwotę 3 322 800 zł, która zostanie przeznaczona na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Nowa Ruda – etap III.

Projekt współfinansowany jest z EFRROW „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-20.

Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii

W 2023 r. Gmina Nowa Ruda zakończyła realizację projektu pn. „Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej”. W jego ramach 149 osób otrzymało granty z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.

W dniu 20 grudnia 2022 r. wójt Adrianna Mierzejewska podpisała z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu umowę o dofinansowanie w ramach programu „Ciepłe Mieszkanie”. Łączna kwota otrzymanego wsparcia wyniesie 2,2 mln zł. Środki finansowe zostaną przeznaczone dla mieszkańców Gminy Nowa Ruda (zamieszkujących wspólnoty mieszkaniowe) na wymianę nieekologicznych źródeł ciepła oraz stolarki okiennej i drzwiowej w lokalach mieszkalnych.

W 2023 r. przyjmowano wnioski oraz podpisywano umowy w ramach programu.

W 2023 r. funkcjonował w gminie również Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny programu „Czyste Powietrze”, z którego skorzystać mogą właściciele i współwłaściciele budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Podstawą do skorzystania z dofinansowania jest wymiana starego źródła ciepła na paliwa stałe na ekologiczne, np. systemy ogrzewania elektrycznego czy pompy ciepła. Można też skorzystać z dofinansowania na docieplenie budynku, wymianę stolarki zewnętrznej. Program umożliwia zakup i montaż odnawialnych źródeł ciepła (jak kolektory słoneczne i mikroinstalacje fotowoltaiczne), co finansowane jest w formie pożyczki.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami stanowiła jeden z kluczowych problemów, z którymi przyszło zmierzyć się Gminie w 2023 r. Należy podkreślić, że pobierane od mieszkańców opłaty (38 zł za osobę) nie starczą na pokrycie wszystkich kosztów funkcjonowania systemu odpadowego. Z tego względu uchwałą Rady Gminy postanowiono o pokryciu w roku 2023 r. części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych, nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wynikających z różnicy powstałej pomiędzy dochodami z pobranej opłaty za zagospodarowanie odpadami komunalnymi a kosztami funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Ochrona przyrody

Zadania związane z ochroną przyrody były realizowane na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Jak wynika z art. 4 ust. 1 wyżej powoływanej ustawy, dbałość o ochronę przyrody nie należy wyłącznie do organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, ale także jest obowiązkiem osób fizycznych.

Usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wydanego na wniosek posiadacza nieruchomości. Zezwolenie takie wydaje wójt, a w przypadku, gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków – wojewódzki konserwator zabytków. Przypadki, w których usunięcie drzew lub krzewów nie wymaga uzyskania zezwolenia, wymienione są w art. 83f ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Jest to katalog zamknięty, stanowiący listę wyjątków od zasady wprowadzającej obowiązek uzyskania zezwolenia na usuwanie drzew i krzewów.

Mając na uwadze powyższe przepisy, Wójt Gminy Nowa Ruda w 2023 roku wydał 31 decyzji zezwalających na usunięcie drzew, rozpatrzył 94 zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew, a także rozpoznał 31 wniosków dotyczących wycinki drzew, których załatwienie należało do kompetencji innych organów.

Ponadto, zgodnie z art. 90 ww. ustawy o ochronie przyrody w celu usunięcia drzew rosnących na terenie będącym własnością gminy - z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu - Wójt Gminy Nowa Ruda zwróciła się z 50 wnioskami o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew do Starosty Kłodzkiego. Wnioskami zostały objęte drzewa stanowiące zagrożenie utraty życia lub zdrowia ludzi oraz zniszczenia lub uszkodzenia mienia, a także uniemożliwiające realizację inwestycji prowadzonych przez Gminę Nowa Ruda.

W wyniku uzyskanych zgód na usunięcie drzew rosnących na terenach gminnych, wycinkę zlecono wyspecjalizowanej firmie na łączną kwotę 11 340,00 zł. Warto podkreślić, że zlecenia dotyczyły wyłącznie drzew trudnych do usunięcia.

Ponadto należy zaznaczyć, że na terenie Gminy Nowa Ruda znajduje się 8 pojedynczych pomników przyrody żywej (drzewa) i 1 pomnik przyrody nieożywionej (Diamantowe Skałki).

Kultura fizyczna

Podstawowymi obiektami służącymi do rozwoju kultury fizycznej w Gminie Nowa Ruda w 2023 roku były: boiska sportowe, boiska typu Orlik, sale sportowe, siłownie plenerowe i place zabaw dla dzieci.

W 2023 r. Gmina Nowa Ruda zrealizowała zadanie pn. „Modernizacja kompleksu sportowego Moje boisko - Orlik 2012 w Bożkowie”, które obejmowało renowację, czyszczenie i konserwację nawierzchni boiska piłkarskiego oraz remont ogrodzenia, piłkochwytyw i oświetlenia kompleksu. Całkowita wartość wydatków związanych z realizacją zadania inwestycyjnego wyniosła 208,8 tys. zł., z czego dofinansowanie ze środków rządowych w kwocie 104,4 tys. zł (50%) zostało udzielone z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki.

W 2023 r. otwarto wielofunkcyjne boisko sportowe w Czerwieńczycach, na które pozyskano środki w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych – Polski Ład (778 tys. zł) oraz w ramach Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (program „Sportowa Polska”) – 385 tys. zł. Przy okazji budowy boiska wykonano remont mostku stanowiącego dojazd do boiska, montaż ogrodzenia i kompletu lamp solarnych.

Gmina wybudowała również 10 placów zabaw w miejscowościach: Koszyn (centrum), Dzikowiec (Kolonia), Jugów (Pniaki), Ludwikowice Kłodzkie / Sokolec (boisko w okolicy Domu Europejskiego), Przygórze (przy sali wiejskiej), Sokolec (przy sali wiejskiej), Sokolica (przy sali wiejskiej), Świerki/ Bartnica (po przeciwnej stronie torów od stacji kolejowej „Bartnica”), Włodowice (okolice przedszkola, przy drodze rowerowej) i Wolibórz (przy remizie). Wartość tej inwestycji wyniosła 2 mln złotych, a środki pochodziły z Rządowego Funduszu Inwestycji strategicznych – Polski Ład.

Obiekty użyteczności publicznej

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w perspektywie finansowej na lata 2014-2020, za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”, Gmina otrzymała wsparcie finansowe w kwocie 137 695,00 zł, na: „Docieplenie elewacji budynku Sali wiejskiej w Świerkach”. Całkowita wartość zadania wyniosła 216.400,00 zł.

W 2023 r. za kwotę 550 tys. zł dokonano rozbudowy świetlicy wiejskiej w Koszynie oraz przebudowano skwer przy Klubie Seniora w Jugowie.

Działania w obszarze bezpieczeństwa

Sprawy obronne i obrona cywilna

Działalność w obszarze związanym z przygotowaniem urzędu do działania w przypadku zagrożenia i sytuacji kryzysowych dotyczyła głównie opracowania szeregu planów, sprawozdań i zestawień w tym:

- Ankiety Narodowego Kwestionariusza Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku,
- Zestawienia świadczeń osobistych i świadczeń rzeczowych przewidzianych do realizacji na terenie Gminy Nowa Ruda w 2023 roku,
- Roczno planu kontroli problemowych wykonywania zadań obronnych w Gminie Nowa Ruda na 2023 rok,
- Roczno wykaz planowanych ćwiczeń obronnych w Gminie Nowa Ruda na rok 2023,
- aktualizacji Tabeli Realizacji Zadań Operacyjnych,
- Planu Zamierzeń Obronnych Urzędu Gminy Nowa Ruda na rok 2023,
- aktualizacji Tabeli Sygnałowej ALABASTER 2017,
- Planu Świadczeń Osobistych i Rzeczowych do wykonania w 2024 roku.

Ważnym elementem utrzymania sprawnego zarządzania i ochrony ludności stanowiło przygotowanie i uczestniczenie w treningach systemu ostrzegania i alarmowania (SWOiA) organizowanych przez szczeble nadrzędne.

W 2023 roku w ramach ćwiczeń na szczeblu wojewódzkim uruchomiono Stały Dyżur Wójta Gminy Nowa Ruda. Wzięto udział także w przedsięwzięciach organizowanych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu oraz Starostwo Powiatowe w Kłodzku pn. Gra decyzyjna POLANICA 2023.

Wzięto udział w ćwiczeniu Rządowego Centrum Bezpieczeństwa sprawdzającym procedury systemu zarządzania kryzysowego pn. „LIBERO 2023”.

Na podstawie prezentacji przeprowadzono krótkie szkolenie przypominające zasady funkcjonowania Akcji Kurierskiej.

Zarządzanie kryzysowe

Działalność w obszarze związanym z przygotowaniem urzędu do działania w przypadku zagrożenia i sytuacji kryzysowych dotyczyła głównie opracowania szeregu planów, ocen i wytycznych, w tym Planu pracy Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

Działalność w obszarze bieżącego działania Zespołu Zarządzania Kryzysowego polegała m.in. na:

- przygotowaniu odpowiednich komunikatów i informacji o zagrożeniach dla mieszkańców gminy, dotyczących zagrożeń meteorologicznych i zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza, a także rozsyłaniu ich środkami komunikacji elektronicznej oraz umieszczaniu na portalach internetowych i w miejscach ogólnie dostępnych,
- pomocy mieszkańcom w sytuacjach kryzysowych, podczas pożarów domów, mieszkań, zalań posesji,
- usuwaniu powalonych drzew z dróg i posesji.

Ponadto, w 2023 r. prowadzone były działania związane z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy i tym samym napływem uchodźców na teren Polski (w tym na teren Gminy Nowa Ruda). W tym celu w szczególności rozliczano pobyt uchodźców w obiektach na terenie gminy oraz przygotowywano wnioski o płatność z Funduszu Pomocy.

Utrzymanie OSP w gotowości do działania

Ochotnicze Straże Pożarne są bardzo ważnym ogniwem w zapewnieniu bezpieczeństwa na terenie gminy. Od ich właściwego wyposażenia zależy ich gotowość bojowa oraz skuteczność działania. Największe potrzeby dotyczące wyposażenia wynikały z konieczności wymiany wysłużonych pojazdów bojowych, z których niektóre miały już ponad 40 lat.

W styczniu 2023 r. dostarczono nowy lekki wóz strażacki do OSP Ludwikowice Kł. Wartość pojazdu to 400 000,00 zł.

Środki na auto pozyskano ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (200 tys. zł) i budżetu Gminy Nowa Ruda (200 tys. zł).

Należy podkreślić, że w 2023 r. druhowie OSP wyjeżdżali na akcje 350 razy.

Utrzymanie OSP w gotowości do działania polegało ponadto na:

- bieżącej naprawie samochodów pożarniczych i sprzętów będących na stanie poszczególnych jednostek OSP,

- zakupie sprzętu dla poszczególnych jednostek,

- przeglądach i legalizacjach urządzeń pożarniczych,

- ubezpieczeniu pojazdów jak i członków OSP biorących czynny udział w działaniach ratowniczych,

- kierowaniu członków OSP na badania lekarskie,

- kierowaniu członków OSP na kursy podstawowe i doskonalące,

- zapewnieniu oleju napędowego jak i etyliny PB-95 do pojazdów i sprzętów będących na stanie jednostek,
- prowadzeniu i rozliczaniu kart drogowych dla poszczególnych pojazdów i sprzętów,
- zakupie nowego samochodu pożarniczego marki Renault MDB3D dla OSP Jugów,
- litrażowaniu sprzętów i pojazdów w celu wydania kart drogowych.

Sport i turystyka

Z uwagi na położenie gmina stara się wykorzystywać swoje walory turystyczne. Wg stanu na 31 lipca 2023 r. Gmina dysponowała 351 miejscami noclegowymi (w tym 151 całorocznymi). Wg danych GUS, najwięcej miejsc noclegowych zapewniały kempingi (180) oraz schroniska (83).

W 2021 r. z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych pozyskano 4,8 mln zł na zagospodarowanie zbiornika wodnego wraz z budową infrastruktury rekreacyjnej w Dzikowcu. W planach jest m.in. modernizacja tamy, budowa pomostów, wyznaczenie kąpieliska, utworzenie plaży, zaplecza sanitarnego oraz ciągów komunikacyjnych. W 2023 r. dokonano remontu zapory na zalewie oraz wykonano pierwszy etap zagospodarowania terenu wokół zalewu.

Fot. K. Niebora / Gmina Nowa Ruda

W 2023 r. Gmina Nowa Ruda zagospodarowała przestrzeń publiczną w miejscowości Jugów (Góra Trzech Krzyży).

Modernizacja kalwarii w Jugowie objęła: remont mostku prowadzącego na górę, naprawę ścieżek, postawienie ławek, zainstalowanie nowych barierek i stolika, posadowienie tablic informacyjnych oraz postawienie masztu z oświetleniem i panelami fotowoltaicznymi.

Projekt rewitalizacji Wzgórza Trzech Krzyży zrealizowany został ze środków Funduszu Sołeckiego oraz środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach konkursu „Odnowa Dolnośląskiej Wsi 2023” (na ten cel pozyskano 37,1 tys zł).

Trwały również prace związane z remontem basenu w Jugowie tak, aby można było z niego korzystać w sezonie letnim w 2024 r. Inwestycja o wartości 2,9 mln zł obejmuje modernizację istniejącego budynku, przebudowę boiska do siatkówki plażowej, wymianę ogrodzenia, przebudowę nawierzchni utwardzonych i konserwację niecki.

Realizacja zadań oświatowych

Gmina będąc organem prowadzącym dla wszystkich publicznych szkół i przedszkoli, wypełnia szereg zadań związanych z zapewnieniem środków na ich funkcjonowanie, tworzenie dobrych warunków pracy i nauczania, organizację dowozu uczniów, zapewnienie udziału w programach i projektach edukacyjnych.

Sieć edukacyjna

Plan sieci publicznych placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Nowa Ruda przedstawia się następująco:

L.p.	Nazwa jednostki organizacyjnej -Zespołu	Nazwa szkoły	Nazwa przedszkola	Granice obwodu
1.	Zespół Szkół Nr 1 w Jugowie	Szkoła Podstawowa w Jugowie	Przedszkole Samorządowe w Jugowie	Jugów, Przygórze, Wolibórz.
2.	Zespół Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kł.	Szkoła Podstawowa im. Św. Franciszka z Asyżu w Ludwikowicach Kł.	Przedszkole Samorządowe w Ludwikowicach Kł.	Ludwikowice Kł., Dworki, Świerki, Bartnica, Krajanów, Sokolica, Bieganów, Sokolec, Włodowice.
3.	Zespół Szkół Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie	Przedszkole Samorządowe w Bożkowie	Bożków, Dzikowiec, Czerwieńczyce, Nowa Wieś Kłodzka, Gmina Kłodzko: Świątko, Gorzuchów.
4.	Zespół Przedszkolny w Woliborzu		Przedszkole Samorządowe w Woliborzu Przedszkole Samorządowe w Przygórzu	

Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy (placówki publiczne i niepubliczne)
Poniższa tabela obrazuje, jak zmieniała się liczebność uczniów w poszczególnych placówkach na przestrzeni lat 2011-2023.

Placówka/Rok szkolny (np.: 2022/23)	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
SP Bożków	123	119	129	143	149	144	164	184	178	178	190	191
SP Jugów	141	192	192	200	220	200	238	267	263	237	232	224
SP Ludwikowice	167	159	167	158	171	158	169	198	196	194	198	200
SP Wolibórz	88	-----	-----	----	----	-----	-----		---	---	---	----
SP Dzikowiec	46	-----	-----	-----	----	----	---		----	---	--	---
SP Włodowice	89	-----	-----	----	----	-----	-----	-----	---	----	--	---
Razem Publ.	654	470	488	501	540	502	571	649	637	609	620	615
NSP Dzikowiec	x	42	43	37	37	31	40	45	44	43	40	34
NSP Włodowice	x	72	76	89	101	100	117	133	123	127	130	134
NSP AMS Wolibórz	x	X	x	x	13	23	20	45	52	52	53	49
RAZEM Niep.	x	114	119	126	151	154	177	223	219	222	223	217
Razem PLACÓWKI	654	584	607	627	691	656	748	872	856	831	843	832

Programy i projekty edukacyjne

W 2023 r. realizowano następujące programy i projekty edukacyjne:

- Ogólnopolski program powszechnej nauki pływania **„Umiem pływać”** - w trwającej w 2023 roku edycji programu udział brało łącznie 149 uczniów ze wszystkich szkół Gminy Nowa Ruda. Pierwszy etap zajęć obejmował okres od marca do czerwca 2023 r., a drugi od września do grudnia 2023 roku. Zajęcia odbywały się w krytej pływalni CTS w Nowej Rudzie pod okiem wykwalifikowanych instruktorów,

- **„Płynę dalej”** - program doskonalący pływanie, realizowany w formie zajęć pozalekcyjnych przy współpracy z Dolnośląską Federacją Sportu we Wrocławiu, przy współfinansowaniu ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego oraz środków Gminy Nowa Ruda. Program skierowany był do uczniów klas VI – VIII posiadających podstawowe umiejętności pływania. Realizowany był w okresie od stycznia 2023r. do czerwca 2023 roku- obejmował 30 uczniów, 20 wyjazdów na basen (uczniowie z SP Bożków, SP Jugów, SP Ludwikowice Kł.),

- **„Sprawny Dolnoślązaczek”** - program zapoczątkowany w roku szkolnym 2010/2011, realizowany przez Szkolny Związek Sportowy „Dolny Śląsk” we Wrocławiu pod patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego, wspierany merytorycznie przez Akademię Wychowania Fizycznego i merytorycznie oraz finansowo przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. W roku 2023 realizowany był wyłącznie w klasach pierwszych szkół podstawowych – Bożkowie, Jugowie i Ludwikowicach Kł., a objętych było nim łącznie 63

uczniów. Dzięki udziałowi w programie, podczas zajęć z wychowania fizycznego nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego wspierani byli przez nauczycieli wychowania fizycznego,

- „**Szkolny Klub Sportowy**” – program realizowany jest we wszystkich szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Nowa Ruda. Jest działaniem systemowym skierowanym do uczniów, bez względu na płeć, wiek oraz sprawność fizyczną. Ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole, poprawę sprawności fizycznej, stanu zdrowia oraz jakości życia dzieci i młodzieży, w tym profilaktykę nadwagi i otyłości. Systematyczne pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży prowadzone są w różnorodnych, nowoczesnych i atrakcyjnych formach. Odbływały się one na obiektach sportowych przystosowanych do prowadzenia zajęć sportowych, najczęściej w salach gimnastycznych, a także w terenie. Program realizowany był na podstawie umowy zawartej z Dolnośląską Federacją Sportu we wszystkich szkołach podstawowych (6 grup), w okresie od 16.01.2023 r. do 15.12.2023 r.,

- „**Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa**” - Gmina Nowa Ruda w 2023 roku wystąpiła o dofinansowanie na zakup książek do szkół podstawowych i przedszkoli. Dofinansowanie i realizacja nastąpi w 2024 roku. Beneficjentem programu będą: Szkoła Podstawowa z Oddz. Integracyjnymi w Bożkowie – 12 tys. zł, Przedszkole Samorządowe w Jugowie – 2 tys. zł, Szkoła Podstawowa w Jugowie – 9,6 tys. zł, Przedszkole Samorządowe w Ludwikowicach Kł. – 2,5 tys. zł i Przedszkole Samorządowe w Przygórzu – 1,2 tys. zł.

Finansowanie zadań oświatowych

Subwencja oświatowa

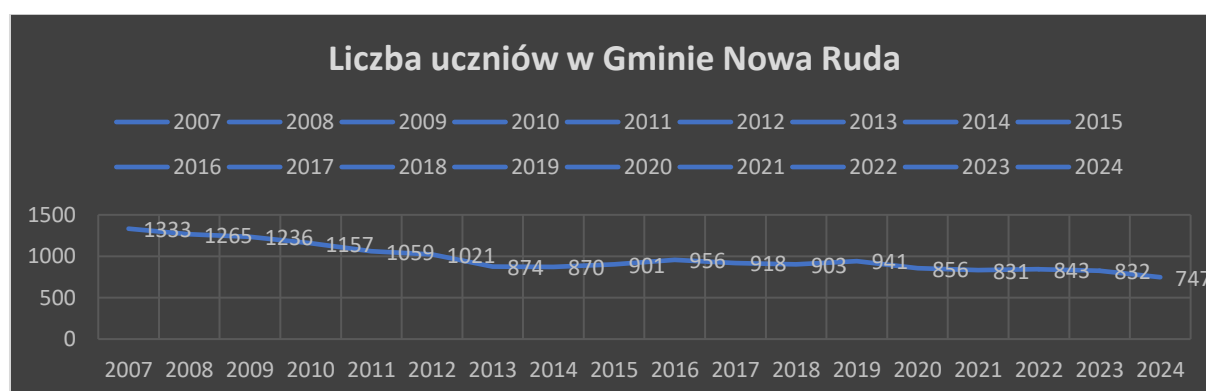
Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, algorytm podziału subwencji oświatowej uzależnia wysokość przyznawanych środków od skali i struktury realizowanych zadań, mierzonych liczbą uczniów z uwzględnieniem stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz stopniem niepełnosprawności ucznia. Tak zwany standard finansowy na 1 ucznia przeliczeniowego w skali ogólnokrajowej został jednolicie wyliczony dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego i w 2023 roku wyniósł 6.898,6902 zł.

Kwota subwencji oświatowej na 832 uczniów i 87 przedszkolaków w wieku 6 lat we wszystkich placówkach oświatowych na terenie Gminy Nowa Ruda wyniosła 13.644.147 zł, w tym subwencja na dzieci sześciolatnie - 551.468,24 zł. Po zwiększeniach w trakcie roku, kwota otrzymanej części oświatowej subwencji ogólnej w 2023 roku wyniosła ostatecznie 13.743.108,00 zł, w tym kwota subwencji przyznana w ramach rezerwy oświatowej – 98.961 zł.

*Kwoty subwencji oświatowych i liczba uczniów we wszystkich placówkach oświatowych
na terenie Gminy Nowa Ruda na przestrzeni lat 2007 – 2023*

Rok	Kwota	Liczba uczniów
2007	6 752 057,00 zł	1 333
2008	7 327 298,00 zł	1 265
2009	7 955 308,00 zł	1 236
2010	8 215 905,00 zł	1 157
2011	8 173 819,00 zł	1 059
2012	8 605 259,00 zł	1 021
2013	7 633 755,00 zł	874
2014	8 152 181,00 zł	870
2015	8 823 859,00 zł	901
2016	9 348 439,00 zł	957
2017	9 835 983,00 zł	918
2018	10 233 683,00 zł	903
2019	10 502 547,00 zł	941
2020	10 690 093,00 zł	856
2021	11 354 053,00 zł	831
2022	11 982 183,00 zł	843
2023	13 743.108,00*zł	832

**ostateczna część oświatowa subwencji ogólnej, którą Gmina otrzymała w 2023 roku*

Pomimo zmniejszającej się liczby uczniów, następuje wzrost kosztów edukacji. Na wzrost wysokości subwencji ma wpływ nie tylko liczba uczniów, ale również waga, która jest do ucznia przypisana. Uczniowie wymagający stosowania specjalnych metod nauczania są objęci dodatkową subwencją, w zależności od rodzaju niepełnosprawności.

Podstawowa kwota dotacji na ucznia przedszkoli i dotacja celowa na wychowanie przedszkolne

Podstawowa kwota dotacji na ucznia uczęszczającego do przedszkoli samorządowych prowadzonych przez Gminę Nowa Ruda (po jej aktualizacji dokonanej Zarządzeniem nr 598/23 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 25.10.2023r.) wyniosła 1 414,72 zł miesięcznie. Kwota dotacji na 1 wychowanka przedszkola niepublicznego wynosiła 1 061,04 zł średnio miesięcznie (75% podstawowej kwoty dotacji).

Na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów, jednostka samorządu terytorialnego otrzymuje dotację celową z budżetu państwa, która może być wykorzystana wyłącznie na wydatki bieżące związane z realizacją tych zadań. W 2023 roku gmina otrzymała kwotę 398.623,00 zł na 248 dzieci w wieku do lat 5. Rocznie na 1 ucznia przypadała kwota 1607,35 zł. Ze względu na zmniejszenie się liczby dzieci od ostatniego kwartału roku 2023 do 236 uczniów, kwota dotacji w wysokości 19.288,20 zł musiała zostać zwrócona do budżetu państwa.

Zakup podręczników i materiałów ćwiczeniowych w 2023 roku

Zakup podręczników dotyczył klas I - VIII szkół podstawowych w łącznej liczbie 753 uczniów. Gmina Nowa Ruda otrzymała i rozliczyła na ten cel dotację w wysokości 99 296,20 zł.

Rządowy Program pomocy uczniom w 2023 r. „Wyprawka szkolna”

W roku 2023 z Rządowego Programu „Wyprawka Szkolna” – z pomocy finansowej na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych skorzystało łącznie 23 uczniów z Zespołu Niepublicznych Szkół Specjalnych w Ludwikowicach Kłodzkich, a kwota dotacji wyniosła 5 050,64 zł.

Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników

W 2023 r. Gmina przyznała dofinansowanie 4 pracodawcom dla 4 pracowników młodocianych w łącznej kwocie 32 387,13 zł. Środki finansowe na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników gmina otrzymuje z Funduszu Pracy.

Posiłek w szkole i w domu

W ramach realizacji 3 modułu wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na wsparcie finansowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków - Szkoła Podstawowa w Jugowie otrzymała dotację w wysokości 25 000,00 zł (utworzenie punktu wydawania posiłków), a Szkoła Podstawowa im. Św. Franciszka z Asyżu w wysokości 80 000,00 zł (utworzenie stołówki szkolnej). Koszt całości zadania wyniósł 131 782,06 zł, w tym kwota dotacji – 105 000,00 zł.

Aktywna Tablica

Program rządowy „Aktywna Tablica” realizowany był w Szkole Podstawowej w Jugowie. Kwota dofinansowania w wysokości 35.000 zł została przeznaczona na dofinansowanie zakupu sprzętu, pomocy dydaktycznych i narzędzi do terapii uczniów z orzeczeniami i opiniami o potrzebie kształcenia specjalnego. Wkład własny stanowił kwotę 8 750 zł. Całość zadania wyniosła 43 750 zł.

Rezerwa oświatowa subwencji ogólnej z tytułu wzrostu zadań oświatowych w 2023 roku

Rezerwa oświatowa subwencji ogólnej otrzymana przez gminę w roku 2023 wyniosła 98.961 zł, w tym 77.317,00 zł z tytułu wzrostu zadań oświatowych od września 2023 roku.

Dotacje podmiotowe na prowadzenie niepublicznych placówek oświatowych w 2023 r.

Nazwa placówki	Dotacja ogólna	W tym na organizację kształcenia specjalnego
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Dzikowcu	720.322,78	367.054,04
Szkoła Podstawowa im. Św. Wojciecha we Włodowicach	2.533.889,93	1.082 012,61
Szkoła Podstawowa AMS w Woliborzu	896.161,66	123.018,80
Niepubliczne Przedszkole w Dzikowcu	535.508,17	40.883,38
Niepubliczne Przedszkole we Włodowicach	1.118.030,78	626.875,10

Na terenie Gminy Nowa Ruda funkcjonują 3 niepubliczne szkoły podstawowe o uprawnieniach szkół publicznych i 2 niepubliczne przedszkola. Placówki prowadzone są na mieniu stanowiącym własność Gminy Nowa Ruda na podstawie umów bezpłatnego użyczenia.

Projekty realizowane w szkołach z dofinansowaniem zewnętrznym

„Wiem, Umiem, Potrafię !” - W ramach konkursu organizowanego przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego, którego założeniem było złagodzenie skutków epidemii covid -19 spowodowanych nauką zdalną, Gmina Nowa Ruda przygotowała projekt „Wiem, umiem, potrafię! - wsparcie edukacyjne uczniów/uczennic z 3 szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Nowa Ruda w latach 2022-2023 (edycja 2). Od września 2022r. uczniowie szkół z Bożkowa, Jugowa i Ludwikowic Kłodzkich brali udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych, wycieczkach i warsztatach. Realizacja projektu zakończyła się 24 czerwca 2023 r. Projekt był dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego. Całkowita wartość projektu to kwota 366 869,36 zł, z czego 285 141,94 zł to dofinansowanie, a 81 727,42 zł to wkład własny Gminy Nowa Ruda.

Resortowy Program Rozwoju Instytucji Opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 MALUCH +

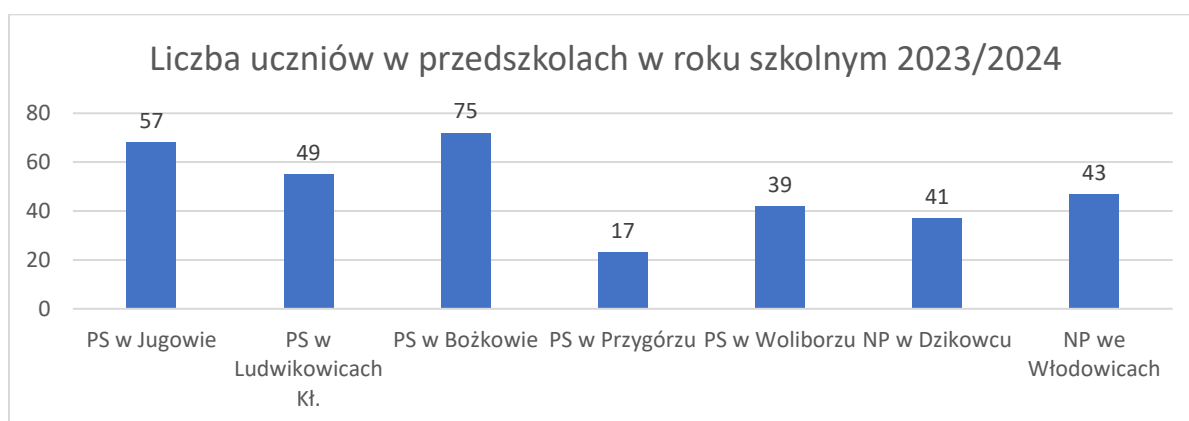
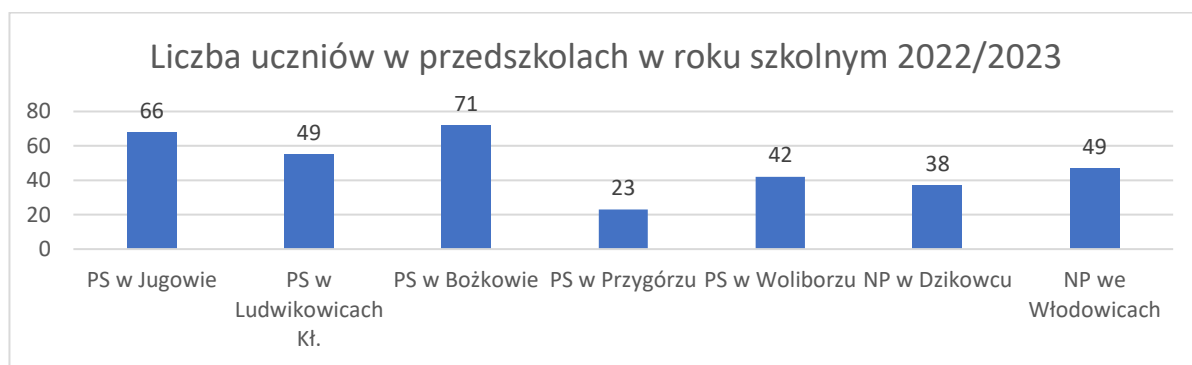
Gmina Nowa Ruda otrzymała dofinansowanie na utworzenie Żłobka Publicznego w Bożkowie na kwotę 1 017 512, 53 zł. Uroczyste otwarcie odbyło się w dniu 30 września 2023r., a rozpoczęcie działalności żłobka - 2 października 2023 roku (liczba utworzonych miejsc – 25).

Przedszkola

Sieć przedszkoli samorządowych stanowią przedszkola w: Bożkowie, Jugowie, Woliborzu, Przygórzu i Ludwikowicach Kł.

Uzupełnieniem sieci są niepubliczne przedszkola funkcjonujące również w zespołach szkolnych we Włodowicach i Dzikowcu.

Liczbę dzieci w poszczególnych latach szkolnych w roku 2023 przedstawiają poniższe tabele.

Organizacja dowozu uczniów do szkół

W 2023 roku uczniowie dowożeni byli do gminnych szkół z miejscowości: Sokolec, Bartnica, Świerki, Dworki, Ludwikowice Kł., Gorzuchów, Święcko, Czerwieńczyce, Dzikowiec, Koszyn, Nowa Wieś Kł., Wolibórz, Jugów, Przygórze. Położenie geograficzne naszej gminy generuje duże koszty przewozu uczniów. Kwota wydatkowana na jego organizację określona na podstawie biletów miesięcznych wyniosła 456 353,84 zł.

Na podstawie Porozumienia dotyczącego przewozu uczniów niepełnosprawnych zawartego pomiędzy Gminą Miejską Nowa Ruda a Gminą Nowa Ruda, od stycznia do czerwca 2023 roku dowozem objęci byli uczniowie niepełnosprawni z miejscowości: Bartnica, Świerki, Ludwikowice Kł., Sokolec, Jugów, Bożków, Koszyn oraz Dzikowiec. Uczniowie dowożeni byli do Zespołu Szkół Specjalnych w Nowej Rudzie, Niepublicznej Szkoły Specjalnej przy DPS w Ludwikowicach Kł. oraz do ZS nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie. Liczne problemy związane z logistyką dojazdu dzieci do szkół, związane z brakiem możliwości pogodzenia ich we wspólnym transporcie spowodowały, że Gmina Nowa Ruda od września 2023r. zrezygnowała z organizacji wspólnego z Miastem Nowa Ruda dowozu uczniów niepełnosprawnych. Łączny koszt przewozu uczniów niepełnosprawnych do szkół w roku 2023 wyniósł 386 569,80 zł.

Gmina pokrywa także koszty dowozu dzieci niepełnosprawnych rodzicom, którzy sami zapewniają dowóz dzieci niepełnosprawnych. W 2023 roku została zawarta umowa z rodzicami dwóch uczniów, a kwota wydatkowana z budżetu na ten cel wyniosła 17 312,36 zł.

Stypendia motywacyjne w szkołach za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.

W 2023 roku w szkołach samorządowych przyznano stypendia motywacyjne za wysokie wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe. Stypendia na łączną kwotę 18 848,00 zł otrzymało łącznie 76 uczniów, w tym:

- z Zespołu Szkół Nr 1 w Jugowie – Szkoła Podstawowa w Jugowie – 23 ucz.;
- z Zespołu Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kł. – Szkoła Podstawowa im. Św. Franciszka z Asyżu w Ludwikowicach Kł. – 18 ucz.;
- z Zespołu Szkół Nr 3 z Oddz. Integracyjnymi w Bożkowie – Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego z Oddz. Integracyjnymi w Bożkowie – 35 ucz.

Laptopy dla czwartoklasisty

Laptopy otrzymało łącznie 70 uczniów klas IV w roku szkolnym 2023/2024 (SP Bożków – 24 szt., SP-Ludwikowice Kł. – 24 szt., SP Jugów – 22 szt.).

Bon dla nauczyciela na laptop

Celem zadania było wsparcie rozwoju kompetencji cyfrowych nauczycieli. W samorządowych szkołach bon otrzymało 75 nauczycieli (SP Bożków- 32, SP Ludwikowice Kł. – 19, SP Jugów – 24).

Egzaminy zewnętrzne – egzamin ósmoklasisty

Po raz pierwszy egzamin ten został przeprowadzony w roku szkolnym 2018/2019. Jest egzaminem obowiązkowym i pełni dwie zasadnicze funkcje:

- 1) Określa poziom wykształcenia ogólnego uczniów w zakresie obowiązkowych przedmiotów egzaminacyjnych i zapewnia uczniowi, jego rodzicom, nauczycielom oraz władzom oświatowym informację zwrotną na temat tego poziomu wykształcenia.
- 2) Zastępuje egzamin wstępny do szkół ponadpodstawowych, które wykorzystują wyniki egzaminu ósmoklasisty z poszczególnych przedmiotów jako kryteria rekrutacji, jeżeli liczba kandydatów jest większa niż liczba wolnych miejsc w szkole.

Egzamin ósmoklasisty został przeprowadzony w dniach: 23, 24 i 25 maja 2023 r.

Egzamin ósmoklasisty jest przeprowadzany w formie pisemnej. Ósmoklasista przystępuje do egzaminu z trzech przedmiotów obowiązkowych: języka polskiego, matematyki i języka nowożytnego (angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski, ukraiński lub włoski – uczeń może wybrać tylko ten język, którego uczy się w szkole w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych).

W szkołach podstawowych na terenie Gminy Nowa Ruda do egzaminu przystąpiło łącznie 147 ósmoklasistów, z tego w SP w Jugowie – 45 uczniów, SP w Ludwikowicach Kł. – 36 uczniów, SP w Bożkowie – 25 uczniów, SP we Włodowicach – 23 uczniów, SP w Dzikowcu – 8 uczniów i SP w Woliborzu – 10 uczniów.

Tabela obrazuje zestawienie średnich wyników z egzaminu ósmoklasisty – szkoły na terenie Gminy Nowa Ruda (średni wynik szkoły w %).

Rok szkolny 2022/2023	Język polski	matematyka	Język obcy - angielski
SP w Jugowie	61,27	43,64	60,46
SP w Ludwikowicach Kł.	47,44	29,67	47,53
SP w Bożkowie	61	59,36	65
SP we Włodowicach	65,65	58,26	79,52
Niepubliczna SP w Dzikowcu	43,13	28,5	53
Niepubliczna SP AMS w Woliborzu	62,60	46,4	66,40

Realizacja funduszu sołeckiego

W 2023 roku, zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy o funduszu sołeckim, środki przypadające na realizację zadań w ramach Funduszu Sołeckiego wyniosły 577 887,64 zł, z czego wykorzystano 567 255,81 zł (98,16% planu). Sołectwa przeznaczyły środki na następujące zadania:

1. Sołectwo Bartnica - Modernizacja dróg gminnych oraz wykonanie dokumentacji projektowej drogi.
2. Sołectwo Bieganów - Termomodernizacja ścian altany sołeckiej.
3. Sołectwo Bożków - Budowa ogrodzenia wokół ogródka rekreacyjnego, wykaszanie terenów zielonych, budowa wiaty przystankowej, ulepszenie nawierzchni drogi gminnej 472 (płyty betonowe), remont drogi gminnej do budynku 89B.
4. Sołectwo Koszyn - Budowa oświetlenia placu zabaw, zakup i montaż kamer monitoringu, zakup zestawu piłkochwyłów na plac zabaw.
5. Sołectwo Czerwieńczyce – Utrzymanie terenów zielonych i rekreacyjnych na terenie sołectwa Czerwieńczyce, wymiana oświetlenia w sali wiejskiej oraz doposażenie boiska wielofunkcyjnego.
6. Sołectwo Dworki - Zagospodarowanie terenu-Punkt Turystyczny w Dworkach.
7. Sołectwo Dzikowiec - Oświetlenie wsi-etap V, pielęgnacja zieleni, oświetlenie drogi 3321D-etap I
8. Sołectwo Jugów - Modernizacja infrastruktury turystycznej Góra Trzech Krzyży- etap IV, pielęgnacja zieleni w miejscowości Jugów.
9. Sołectwo Krajanów - Wymiana oświetlenia w świetlicy wiejskiej oraz wymiana urządzenia zabawowego na plac zabaw.
10. Sołectwo Ludwikowice Kłodzkie - Utrzymanie zieleni na terenie sołectwa Ludwikowice, zakup pojemników na piasek i sól, przebudowy dróg gminnych.

11. Sołectwo Nowa Wieś Kłodzka - Utrzymanie zieleni na terenie sołectwa Nowa Wieś, zakup bramek do gry w piłkę nożną, wykonanie tablic informacyjnych, doposażenie kuchni sali wiejskiej oraz zakup kosi spalinowej.
12. Sołectwo Przygórze - Zakup ławek parkowych oraz zagospodarowanie terenu integracji w Przygórzu-etap VIII.
13. Sołectwo Sokolica - Modernizacja placu rekreacyjnego oraz zakup i montaż ławek ogrodowych.
14. Sołectwo Sokolec - Remont drogi gminnej, zakup pojemników na piasek i sól oraz remont zaplecza sali wiejskiej.
15. Sołectwo Świerki - Zakup i montaż nowej wiaty przystankowej, zakup i montaż wiaty przystankowej wraz z podbudową i rozbiórką starej wiaty, zakup ławek parkowych oraz wykonanie i montaż tablic ogłoszeniowych.
16. Sołectwo Wolibórz -Utrzymanie zieleni na terenie sołectwa Wolibórz, konserwacja boiska sportowego oraz rozbudowa, remont Sali sportowej w Woliborzu.
17. Sołectwo Włodowice – Utrzymanie zieleni na terenie sołectwa Włodowice, zakup kosi spalinowej, Zakup i dostawa kompletów ławek i stołów oraz budowa chodnika-etap I.

Pomoc społeczna (GOPS)

W roku 2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie realizował szeroki zakres zadań, wynikających z następujących aktów prawnych:

- ustawy o pomocy społecznej;
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ustawy o systemie oświaty;

- ustawy o pracownikach samorządowych;
- ustawy o promocji zatrudnienia i rynku pracy;
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawy prawo energetyczne;
- ustawy o karcie dużej rodziny;
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;
- ustawy – Prawo ochrony środowiska;
- ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Dodatkowo, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

- prowadził Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej;
- uczestniczył w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- prowadził „Klub Seniora” w Jugowie;
- prowadził mieszkania wspomagane w Ludwikowicach Kłodzkich i Świerkach;
- realizował programy dla osób niepełnosprawnych i starszych;
- współpracował z Caritas Diecezji Świdnickiej realizując „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2019” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- współpracował z Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji „Równi choć różni” w Łądku-Zdrój, mając na celu aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działania długofalowe mające wpływ na postawę człowieka i jego sposób funkcjonowania w środowisku. Wspólnym zadaniem było odbudowanie i podtrzymywanie u osób wykluczonych społecznie, zdolności do samodzielnego i efektywnego pełnienia ról społecznych, a także samodzielnego poruszania się po rynku pracy, prowadzącego do zatrudnienia w różnych formach: u pracodawcy, samo zatrudnienia (praca na własny rachunek lub w spółdzielni socjalnej).

Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w 2023 roku.

	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA RODZIN OGÓŁEM	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	0	1	2	3
1	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	212	158	314
2	W tym (z wiersza 1): Świadczenia pieniężne	166	154	306
3	W tym (z wiersza 1): Świadczenia niepieniężne	50	33	126
4	W tym (z wiersza 1): Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	-	-	-
5	W tym (z wiersza 1): Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	212	158	314
6	Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej ogółem	X	35	57
7	W tym (z wiersza 6): Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	35	57

Źródło: opracowanie na podstawie sprawozdania MPiPS-03R za 2023 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie na realizację zadań w 2023 r. wydatkował kwotę 8.559.221,34 zł, z czego:

- na zadania własne - 3.865.041,52 zł,
- § 2010 – 3 551 826,51 zł,
- § 2030 – 864 640,19 zł,
- § 2060 – 72 719,16 zł,
- środki z Funduszu pracy – 10 557,86 zł,
- środki z Funduszu Pomocy Ukrainie – 96 006,10 zł,
- środki z Funduszu przeciwdziałania COVID-19 – 98 430,00 zł.

Działalność kulturalna (CKGNR)

Działalność kulturalna prowadzona jest w Gminie przede wszystkim przez Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda (CKGNR) z siedzibą w Ludwikowicach Kłodzkich. W 2023 roku główną misją Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda była:

- edukacja kulturalna i wychowywanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- dbałość o folklor lokalny, a w szczególności o rękodzieło ludowe i artystyczne,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców,
- zapewnienie realizacji procesu wychowania fizycznego, uprawiania sportu i rekreacji ruchowej.

Swoje zadania CKGNR realizował przede wszystkim poprzez:

- organizację imprez kulturalnych, sportowych, rozrywkowych,
- prowadzenie sekcji i kół zainteresowań dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych,
- współdziałanie z innymi ośrodkami oraz instytucjami upowszechniania kultury i sportu,
- udostępnianie sprzętu i urządzeń znajdującego się na stanie CKGNR, wynajmowanie pomieszczeń i lokali oraz świadczeniu różnego rodzaju usług komputerowych, gastronomicznych i innych,
- prowadzenie działalności w sieci bibliotek gminnych.

W 2023 roku Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda było organizatorem następujących wydarzeń oraz imprez kulturalnych, sportowych i rozrywkowych:

1. Orszak 3 Króli – Jugów – 6.01.
2. Młodzieżowy Teatr Muzyczny w Kłodzkim Ośrodku Kultury „Król Rozrywki” – Kłodzko – 8.01.
3. Kolędowanie z Małymi Bożkowiakami: Bożków – 8.01, Ludwikowice Kłodzkie – 15.01.
4. Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek – Jugów – 22.01.
5. Warsztaty ZERO WASTE (wspólnie z LGD Partnerstwo Sowiogórskie i Gminnym Klubem Seniora) – Jugów – 9.02.
6. Ferie z CKGNR 15.02 – 24.02:
 - Gminny Bal Karnawałowy – Wolibórz – 10.02,
 - Warsztaty taneczno-wokalne dla sekcji Mali Bożkowiacy w Europejskim Domu Spotkań Młodzieży – Sołectwo Sokolec, 13-15.02,

- Akcja Skok na Stok – aktywne ferie na nartach: Przygórze – 16.02, Sokolec 23.02,
- 7. Gminny Dzień Kobiet – Czerwieńczyce – 12.03.
- 8. 25. Wystawa Stołów Wielkanocnych – Bożków – 19.03.
- 9. Rodzinna Wędrówka w Poszukiwaniu Wiosny (wspólnie z „Szlakiem z Dzieciakiem”) – Wzgórza Włodzickie - 26.03.
- 10. Wernisaż twórczości Nadii Makuchowskiej – Świerki – 2.04.
- 11. Wycieczka piesza z cyklu „Las woła nas” (wspólnie z Nadleśnictwo Jugów i Sowie Szczyty) – Ludwikowice Kłodzkie 15.04.
- 12. Monodram Hanka Bondarenko „Moje ciało jest moje od wczoraj”:
 - Jugów – 20.04,
 - Ludwikowice Kłodzkie – 21.04,
 - Dzikowiec – 22.04.
- 13. HARD OFF ROAD – Dzikowiec – 21-22.04 (współorganizacja).
- 14. Pomoc w organizacji Konferencji Turystycznej – Galeria Ludwikowice – 24.04.
- 15. „TańczMY” – Obchody Międzynarodowego Dnia Tańca (wspólnie z ZSI) Nr 3 – Bożków – 27.04.
- 16. Majówka w Muzeum przy Tunelu (występy sekcji CKGNR, Radka Kopalko, Jacka Bodzionego, warsztaty tworzenia mandali, malowanie twarzy i in.) – Świerki – 1.05.
- 17. HARD OFF ROAD – Dzikowiec – 12-13.05 (współorganizacja).
- 18. Góry Sowie dla każdego: rodzinna wędrówka (10 km), trening biegowy (21 km) (wspólnie z „Szlakiem z dzieciakiem”) – Sokolec – 20.05.
- 19. Pomoc w organizacji Pikniku rodzinnego ZSI Nr 3 – Bożków – 1.06.
- 20. Musical „HOCUS POCUS” – premiera Młodzieżowego Teatru Muzycznego z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka – Ludwikowice Kłodzkie – 3-5.06.
- 21. IPONE Enduro Cross Series – Dzikowiec – 4.06 (współorganizacja).
- 22. Czy to już lato? – rodzinna wędrówka (wspólnie z „Szlakiem z dzieciakiem”) – Wzgórza Włodzickie – 11.06.
- 23. XVIII Gminny Konkurs Recytatorski dla Przedszkolaków, Galeria Ludwikowice, 18.05.
- 24. Festiwal Lawendy (koncert zespołu Póki Co, MTM, Babskie Targi, plener malarski, Kinesiotaping, warsztaty kulinarne, wernisaż prac Seweryna Czyżewskiego, animacje dla dzieci, Joga o zachodzie słońca in. – Wolibórz – 25.06.

25. Zabezpieczenie bufetu podczas Wyrypy Gór Sowich (Sowie Szczyty) - Przełęcz Jugowska – 18.06.

26. Victoria ZK S.A.5.Sowiogórska Dycha, Ludwikowice Kłodzkie/Sokolec, 1.07.

27. Victoria ZK S.A. 10.Półmaraton Sowiogórski, Ludwikowice Kłodzkie/Sokolec, 1.07.

28. Wakacje z CKGNR:

- Rodzinne animacje – Przygórze – 07,
- Survivalowe Wakacje – Dzikowiec – 07,

29. Festiwal Góry Literatury:

- Małe Góry Literatury – Dzikowiec: Dionisos Sturis, Kala Kala. Grecja dla dociekliwych – 10.07,
- Małe Góry Literatury – Dzikowiec: Michał Rusinek, Szalik. O Wisławie Szymborskiej dla dzieci – 11.07,
- Wojciech Orliński, Kopernik. Rewolucje – Galeria Ludwikowice – 11.07,
- Filip Zawada, Weź z nią zatańcz – Galeria Ludwikowice – 11.07,
- Maciej Hen, Segretario – Galeria Ludwikowice – 11.07,
- Edward Pasewicz, Pulverkopf – Galeria Ludwikowice – 11.07,
- Inga Iwasiów, Późne życie – Galeria Ludwikowice – 11.07,
- #PatrzęCzujęRysuję: wernisaż wystawy – Maria Apoleika, Marta Frej, (współorganizator: Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego – Galeria Ludwikowice – 11.07,
- Małe Góry Literatury – Dzikowiec: Barbara Sadurska, Srebrny Smok. – 12.07,
- Małe Góry Literatury – Dzikowiec: Adam Wajrak, Tomasz Samojlik, Detektyw Wróbel i złamane pióro – 13.07,
- Małe Góry Literatury – Dzikowiec: Tomasz Samojlik, Warsztaty z rysowania lasu i leśnych zwierzaków – 14.07,
- Małe Góry Literatury – Dzikowiec: Karolina Lewestam, Silla – 15.07,

30. Pierogowe Love, występ m.in. zespołu SAMI – Jugów, 22.07.

31. Wędrówka rodzinna w Górach Sowich – Przygórze – 17.07.

32. Strefa Kibica podczas Tour de Polognr – Ludwikowice Kłodzkie, Nowa Wieś – 31.07.

33. Wakacje z CKGNR:

- Rodzinne animacje – Przygórze – 08,

- Survivalowe Wakacje – Dzikowiec – 08,
34. 7. Mini Sowa – biegi dla dzieci – Ludwikowice Kłodzkie, 5.08.
 35. BOXMET 14. Bieg na Wielką Sowę – Ludwikowice Kłodzkie/Sokolec, 6.08.
 36. Korona Ludwikowic – rajd pieszy na dystansach: 8 km, 16 km, 33 km – start/meta Ludwikowice Kłodzkie, 13.08.
 37. Wakacyjny Piknik 4 x 4 - Dzikowiec – 14.08.
 38. Wsparcie Festynu Rodzinnego w Koszynie – 14.08.
 39. Dożynki Gminne, koncert zespołu Baciary – Dzikowiec, 26.08.
 40. Żegnamy wakacje – Rodzinna Wędrówka po Wzgórzach Wyrębińskich – 2.09.
 41. Śpiewanie pod Orłem (występy Monotoni Primitivo, Gutek, Anieli) – Sokolec, 2.09.
 42. Dożynki wiejskie w Bożkowie – wsparcie – 2.09.
 43. Narodowe czytanie – Galeria Ludwikowice – 7.09.
 44. Dożynki wiejskie w Krajanowie – wsparcie – 17.09.
 45. Hard Off Road – Dzikowiec – 22-23.09.
 46. Pożegnanie lata – wsparcie festynu w Harendzie – Ludwikowice Kłodzkie – 23.09.
 47. Festiwal Reportażu „Dokumentaliści” – Galeria Ludwikowice, 22-24.09:
 - Spotkanie autorskie z Joanną Ostrowską, 22.09,
 - Spotkanie autorskie z Dionisiosem Stursem - 22.09,
 - Mateusz Pakuła „Pacjent – lekarz – system” – 23.09,
 - Małgorzata Kolankowska „Tragiczny optymizm – ratowanie chorego dziecka” – 23.09,
 - Mariusz Szczygieł „Fakty muszą zatańczyć” – 23.09,
 - Joanna Gierak-Onoszko – 27 śmierci Toby’ego Obeda – Kanada pachnąca przemocą – 24.09,
 - Paweł Czernich – Nasz las! O polityce Lasów Państwowych – 24.09.
 48. Otwarcie przedszkola w Bożkowie – wsparcie – 30.09.
 49. Festyn rodzinny – Świerki – 30.09.
 50. Musical „HOCUS POKUS” – MOK Nowa Ruda 8-9.10.
 51. Rajd Pieszy LAS WOŁA NAS – Sowim Szlakiem (wydarzenie organizowane wspólnie z Nadleśnictwem Jugów oraz Sowimi Szczytami) – 21.10.
 52. Hard Off Road Quad PL – Dzikowiec – 28.10.

53. Gminny Konkurs Plastyczny „Kartka Bożonarodzeniowa”, listopad/grudzień.
54. Konkurs „Bożonarodzeniowe Dzieło Artystyczne”, listopad/grudzień.
55. 11.Górski Bieg Niepodległości, Świerki – 11.11.
56. Śpiewanie dla Ojczyzny – Wolibórz – 12.11.
57. 3.Półmaraton Górski ORZEŁ, Sokolec – 18.11.
58. Gala Ligi Biegów Górskich ATTIQ, Sokolec – 18.11.
59. Jarmark Bożonarodzeniowy – Świerki – 9.12.
60. Mikołajki w Sokolcu - wsparcie – 3.12.
61. Mikołajki w Ludwikowicach Kłodzkich - wsparcie – 6.12.
62. Winter Challenge Tor Off Road – 9.12.
63. Gminne Spotkanie z Mikołajem, Dzikowiec – 10.12.

Liczba uczestników imprez kształtowała się następująco:

Wystawy	2	- 700 uczestników
Festiwale	4	- 1872 uczestników
Koncerty	10	- 4130 uczestników
Spotkania/wykłady	13	- 3260 uczestników
Imprezy turystyczne i sportowe	24	- 3751 uczestników
Konkursy	6	- 527 uczestników
Pokazy teatralne	9	- 922 uczestników
Warsztaty	6	- 196 uczestników
Gale	1	- 130 uczestników

Przy realizacji wydarzeń w 2023 roku CKGNR współpracowało z licznymi stowarzyszeniami, instytucjami, jednostkami pomocniczymi i sponsorami.

W 2023 roku w ramach Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda działały następujące sekcje i koła: joga akademicka, nauka gry na instrumentach (akordeon, pianino, organy, gitara akustyczna i elektryczna), Zespół Wokalny „Melodia”, Młodzieżowy Teatr Muzyczny, sekcja szachowa, zespół MyLudove, piłka nożna, pilates, plastyka, Zdrowy kręgosłup, Zespół Taneczno-Wokalny „Mali Bożkowiacy”, Sekcja Kolarska oraz sekcja warsztatów artystycznych.

Przy Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda działają nieformalne grupy osób dorosłych,

odbywające swoje spotkania raz w tygodniu. Są to: Koło Gospodyń Wiejskich „Ludwiczanki”, Koło Gospodyń Wiejskich „Kulturalni” w Ludwikowicach Kłodzkich oraz Klub Seniora „Iskierki”.

Biblioteka publiczna

W strukturze CKGNR znajduje się biblioteka publiczna, do zadań której należy w szczególności:

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych,
- obsługa użytkowników poprzez udostępnianie im zbiorów oraz prowadzenie działalności informacyjnej nt. zbiorów własnych, innych bibliotek, muzeów i ośrodków informacji naukowej,
- prowadzenie działalności bibliograficznej, dokumentacyjnej, naukowo-badawczej, wydawniczej, edukacyjnej, popularyzatorskiej i instrukcyjno-metodycznej.

Biblioteka publiczna mieści się w budynku CKGNR i pełni funkcję: gromadzenia, opracowywania i ochrony materiałów bibliotecznych. W skład biblioteki wchodzi filie biblioteczne, nad którymi biblioteka w Ludwikowicach Kł. sprawuje nadzór merytoryczny:

- Filia Nr 1 w Dzikowcu,
- Filia Nr 2 w Jugowie,
- Filia nr 5 w Woliborzu,
- Filia nr 6 w Bożkowie,
- Filia nr 7 w Przygórzu.

W 2023 r. w bibliotece publicznej i jej filiach przeprowadzano lekcje biblioteczne, organizowano spotkania z pisarzami i ciekawymi ludźmi, konkursy plastyczne i literackie oraz brano udział w różnych imprezach (np. Narodowym Czytaniu).

W 2023 r. zakupiono książki i audiobooki na łączną kwotę 13 243,74 zł (624 woluminy). Z biblioteki skorzystano 6 287 razy (w tym z wypożyczalni: 4770, a z czytelni: 1517). Na zewnątrz wypożyczono 9565 książek (w tym 402 audiobooki).

Realizacja polityk i programów

Program współpracy Gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2023

Program współpracy przyjęty został Uchwałą Nr 356/LII/22 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 23 listopada 2022r. w sprawie przyjęcia Roczno Programu Współpracy Gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023. Głównym celem programu było podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności, poprzez rozwijanie współpracy samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

Program zakładał objęcie swoim działaniem jak największej ilości obszarów aktywności obywatelskiej w społeczności lokalnej Gminy Nowa Ruda, a współpraca odbywała się w formach pozafinansowych i finansowych.

Założono, że działania pozafinansowe dotyczyć będą:

- 1) Wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu ujednolicenia i zharmonizowania tych kierunków.
- 2) Konsultowania z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących ich działalności statutowej.
- 3) Tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.
- 4) Publikowania na stronie internetowej Urzędu informacji ważnych dla organizacji.
- 5) Zawierania umów o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie.
- 6) Zawierania umów partnerstwa określonych w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust.1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020.
- 7) Obejmowania honorowym patronatem Wójta przedsięwzięć realizowanych przez organizację.
- 8) Udostępniania, w miarę możliwości, pomieszczeń Urzędu oraz innych zasobów niezbędnych do realizacji zadań przez organizację.

Współpraca finansowa przybierała następujące formy:

- powierzenie wykonania zadania publicznego,
- wspieranie realizacji zadania publicznego,
- wspieranie realizacji zadania publicznego w trybie art. 19 a ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie,
- udzielanie dotacji w trybie art. 32 ust.3b ustawy z 24 sierpnia 2001 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 275.),
- udzielanie dotacji na realizację zadań z zakresu rozwoju sportu w Gminie Nowa Ruda zgodnie z uchwałą Nr 244/XXXII/12 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania zadania własnego w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Nowa Ruda (ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego poz. 682 z dnia 31 stycznia 2013 roku).

[Konkursy na realizację zadań publicznych w formie powierzenia](#)

W roku 2023 ogłoszono 6 konkursów na realizację zadań publicznych w formie powierzenia:

- 1) Zarządzeniem nr 676/22 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia z dnia 13 grudnia 2022 r. ogłoszono konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu promocji i ochrony zdrowia w 2023 r. pn. **„Organizacja Rehabilitacji dla Kobiet po Mastektomii”**. W wyniku postępowania konkursowego powierzono realizację zadania Noworudzkiemu Stowarzyszeniu AMAZONKI KINESIO, 57-402 Nowa Ruda ul. Kłodzka 16. W dniu 10 stycznia 2023 r. podpisano z beneficjentem umowę na powierzenie realizacji zadania opiewającą na kwotę 7 000,00 zł z terminem realizacji zadania od 10 stycznia do 31 grudnia 2023 r. W ramach realizowanego zadania zorganizowano zajęcia gimnastyczne ogólnousprawniające, ukierunkowane na

ograniczenia ruchowe związane z mastektomią oraz zajęcia rehabilitacyjne w postaci drenażu limfatycznego w celu leczenia i profilaktyki obrzęków limfatycznych po usunięciu węzłów chłonnych. Zadaniem zostało objętych 5 osób z Gminy Nowa Ruda.

2) Zarządzeniem nr 678/22 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 13 grudnia 2022 r. ogłoszono konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu upowszechniania i ochrony praw konsumentów w 2023 r. pn. **„Upowszechnianie i ochrona praw konsumentów w 2023 r.”**. W wyniku postępowania konkursowego powierzono realizację zadania Federacji Konsumentów z siedzibą ul. Ordynacka 11/1, 00 – 364 Warszawa. W dniu 10 stycznia 2023 r. podpisano z beneficjentem umowę na powierzenie realizacji zadania opiewającą na kwotę 6996,00 zł z terminem realizacji zadania od 1 lutego do 31 grudnia 2023 r. W ramach realizowanego zadania świadczone było bezpłatne poradnictwo z zakresu ochrony interesów konsumentów dla mieszkańców Gminy Nowa Ruda. Przedstawiciele Oddziału Federacji pełnili dyżury trzy razy w tygodniu po 4 godziny. W roku 2023 udzielono ponad 620 porad.

3) Zarządzeniem nr 677/22 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 13 grudnia 2022 r. ogłoszono konkurs na realizację w 2023 r. zadania publicznego pn.: **„Promocja regionalnej twórczości artystyczno-kulturalnej, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym poprzez działalność Kół Gospodyń Wiejskich oraz klubów seniora z terenu Gminy Nowa Ruda”**. W wyniku postępowania konkursowego powierzono realizację zadania Stowarzyszeniu „Inicjatywa Lokalna na Rzecz Rozwoju Gminy Nowa Ruda”, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie ul. Fabryczna 2. W dniu 10 stycznia 2023 r. podpisano z beneficjentem umowę na powierzenie realizacji zadania opiewającą na kwotę 15 000,00 zł z terminem realizacji zadania od 10 stycznia do 31 grudnia 2023 r. W ramach realizacji zadania zorganizowano wyjazdy członków Stowarzyszenia na wydarzenia kulturalne i rozrywkowe. Stowarzyszenie było organizatorem imprez kulturalno-artystycznych, w których brali udział jego członkowie oraz mieszkańcy Gminy Nowa Ruda. Uroczystości odbywały się zgodnie z wcześniej przyjętym harmonogramem i były to m.in: IX Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek w Jugowie, Spotkanie z Kolędą w Udaninie, Spotkanie Noworoczne, Wystawa Stołów Wielkanocnych, Turniej gry w Boule, Dzień Kobiet w Gminie Nowa Ruda, W Hołdzie Janowi Pawłowi II, Noc Kupały – tradycje Nocy Świętojańskiej w Dzikowcu, Festiwal „Pierogowe love”, Narodowe czytanie, Dożynki Gminne.

4) Zarządzeniem nr 680/22 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 13.12.2022 r. ogłoszono konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym pn. **„Prowadzenie Świetlicy profilaktyczno-wychowawczej w miejscowości Bożków”**. W wyniku postępowania powierzono realizację zadania przez Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Radość” z siedzibą w miejscowości 57-441 Bożków 72a. W dniu 10 stycznia 2023 r. podpisano z beneficjentem umowę na powierzenie realizacji zadania opiewającą na kwotę 9 000,00 zł z terminem realizacji zadania od 10 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. W ramach realizowanego zadania zorganizowano zajęcia na Świetlicy Profilaktyczno-Wychowawczej w miejscowości Bożków, która była czynna 2 razy w tygodniu. W zajęciach świetlicowych uczestniczyło od 5 do 15 wychowanków. W ramach zajęć były organizowane warsztaty plastyczne, zajęcia sportowe, wycieczki, uroczystości okolicznościowe, odrabianie lekcji, wspólna nauka itp. Podopieczni mieli również zapewniony posiłek.

5) Zarządzeniem nr 681/22 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 13 grudnia 2022 r. ogłoszono konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym pn. **„Prowadzenie Świetlicy**

profilaktyczno-wychowawczej w miejscowości Czerwieńczyce". Otwarcie ofert odbyło się w dniu 09 stycznia 2023 r. W wyniku postępowania powierzono realizację zadania przez Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Radość” z siedzibą w miejscowości 57-441 Bożków 72a. W dniu 10.01.2023 r. podpisano z beneficjentem umowę na powierzenie realizacji zadania opiewającą na kwotę 9 000,00 zł z terminem realizacji zadania od 10 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. W ramach realizowanego zadania zorganizowano zajęcia na Świetlicy Profilaktyczno- Wychowawczej w miejscowości Czerwieńczyce, która była czynna 2 razy w tygodniu w wymiarze 5 godzin tygodniowo. W zajęciach świetlicowych uczestniczyło od 15 do 20 wychowanków. W ramach zajęć dzieci mogły uczestniczyć w różnorodnych zajęciach tj. warsztaty plastyczne, techniczne, robótki ręczne, zajęcia sportowe. Organizowane były uroczystości okolicznościowe, wyjazdy do kina, sali zabaw. Podopieczni mieli również zapewniony posiłek w formie podwieczorku.

6) Zarządzeniem nr 679/22 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 13 grudnia 2022 r. ogłoszono konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym pn. **„Prowadzenie Świetlicy profilaktyczno-wychowawczej w miejscowości Jugów”**. W wyniku postępowania wsparto realizację zadania przez Stowarzyszenie Przyjaciół Jugowa z siedzibą: 57-430 Jugów ul. Główna 83. W dniu 10.01.2023 r. podpisano z beneficjentem umowę na powierzenie realizacji zadania opiewającą na kwotę 15 000,00 zł z terminem realizacji zadania od 10 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. W ramach realizowanego zadania zorganizowano zajęcia na Świetlicy Profilaktyczno-Wychowawczej w miejscowości Jugów, która była czynna 2 razy w tygodniu w wymiarze 6 godzin tygodniowo. W zajęciach świetlicowych uczestniczyło około 40 wychowanków. W ramach zajęć dzieci mogły uczestniczyć w różnorodnych zajęciach tj. warsztaty plastyczne, techniczne, robótki ręczne, zajęcia sportowe. Organizowane były uroczystości okolicznościowe, wyjazdy do sali zabaw, wycieczki krajoznawcze. Podopieczni mieli również zapewniony posiłek w formie podwieczorku.

Wszystkie ww. podmioty przedłożyły sprawozdania z realizacji zadań publicznych, które zostały zweryfikowane i zatwierdzone pod względem merytorycznym i finansowym.

Realizacja zadań publicznych w formie wsparcia

W roku 2023 ogłoszono 1 konkurs na realizację zadania publicznego w formie wsparcia, tj. zarządzeniem nr 682/22 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 13 grudnia 2022 r. ogłoszono konkurs na realizację zadania publicznego z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych pn. **„Organizacja dowozu osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Nowa Ruda na zajęcia terapeutyczne do Miejskiego Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowej Rudzie ul. Spacerowa 4 w 2023 r.”** W wyniku postępowania wsparto realizację zadania przez Stowarzyszenie „Nasza nadzieja” Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Organizacja Pożytku Publicznego z siedzibą: 57-402 Nowa Ruda ul. Spacerowa 4. W dniu 10.01.2023 r. podpisano z beneficjentem umowę na wsparcie realizacji zadania. Całkowity koszt zadania publicznego wynosił 74 550,00 zł, z czego dotacja z budżetu Gminy Nowa Ruda w kwocie 20 000,00 zł. Termin realizacji zadania: od 10 stycznia do 31 grudnia 2023 r. W ramach realizowanego zadania zorganizowano dojazd mieszkańców Gminy Nowa Ruda na zajęcia terapeutyczne do Miejskiego Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowej Rudzie.

Dotacje udzielone w trybie art. 19 a ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

W roku 2023 udzielono 2 dotacji celowych w trybie art. 19 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie:

1) W dniu 1 czerwca 2023 roku podpisano umowę na realizację zadania pn. **„Festiwal Sportów Górskich GnR”**, na kwotę 10 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania w dniach 24 i 25 czerwca 2023 roku odbył się festiwal sportów górskich, w ramach którego miała miejsce dwudniowa rywalizacja na dystansach dla Biegaczy Górskich: 12km Uphill GnR, 28km Bieg Górski dystans długi GnR, 700m Nocny Vertical na Rymarz, Mini Bieg GnR oraz dla Kolarzy Górskich 12k MTB Uphill GnR, 28k MTB Maraton GnR.

2) W dniu 3 lipca 2023 roku podpisano umowę na realizację zadania pn. **„JEŚLI POZWOLISZ SOBIE POMÓC KAŻDY SAMODZIELNY WYBÓR MOŻE BYĆ LEPSZY”- organizacja letniego obozu sportowego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Nowa Ruda**” w ramach programu profilaktyczno – wychowawczego, który stanowi kontynuację działań prowadzonych podczas roku szkolnego przez Sweam Team Nowa Ruda oraz gminne placówki oświatowe, na kwotę 10 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zorganizowano półkolonie sportowe dla dzieci i młodzieży. Zajęcia odbywały się w 7 grupach po 15 uczestników w każdej, łącznie w półkoloniach udział wzięło ponad 150 dzieci i młodzieży.

Dotacje udzielone na podstawie art. 32 ust 3b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ochronie przeciwpożarowej.

W roku 2023 udzielono 2 dotacji celowych. Dotacje zostały udzielone na podstawie art. 32 ust. 3b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ochronie przeciwpożarowej:

1) W dniu 25.04.2022 roku podpisano ze Stowarzyszeniem Ochotnicza straż Pożarna w Czerwieńczycach umowę na realizację zadania pod nazwą **„Zakup lekkiego samochodu ratowniczo - gaśniczego na potrzeby OSP Czerwieńczyce”** z terminem realizacji zadania od 25.04.2022 do 10 lipca 2023 roku. Całkowity koszt zadania to kwota 400 000,00 zł, w tym dotacja z budżetu gminy – 200 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono nowy lekki samochód specjalny. Ochotnicza Straż Pożarna w Czerwieńczycach przedłożyła sprawozdanie z realizacji zadania publicznego, które zostało zweryfikowane i zatwierdzone pod względem merytorycznym i finansowym.

2) W dniu 21.08.2023 roku podpisano ze Stowarzyszeniem Ochotnicza straż Pożarna w Nowej Wsi umowę na realizację zadania pod nazwą **„Zakup sprzętu, wyposażenia, środków ochrony indywidualnej na wyposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Wsi Kłodzkiej”**. Całkowity koszt zadania to kwota 22 222,23 zł, w tym dotacja z budżetu gminy – 1 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono sprzęt, wyposażenie i środki ochrony indywidualnej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Wsi Kłodzkiej. Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi Kłodzkiej przedłożyła sprawozdanie z realizacji zadania publicznego, które zostało zweryfikowane i zatwierdzone pod względem merytorycznym i finansowym.

Dotacje udzielone na realizację zadań z zakresu rozwoju sportu w Gminie Nowa Ruda zgodnie z uchwałą Nr 244/XXXII/12 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 31 grudnia 2012 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania zadania własnego w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Nowa Ruda.

1) W dniu 01 lutego 2023 r. podpisano z Klubem Piłkarskim „Słowianin” Wolibórz z siedzibą w Woliborzu, 57-431 Wolibórz umowę na realizację zadania pod nazwą **„Realizacja i upowszechnianie sportu”**. Na realizację tego zadania została udzielona dotacja w wysokości 37 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono sprzęt i odzież sportową, zostały również sfinansowane koszty związane z udziałem drużyny w rozgrywkach IV ligi sekcja piłki nożnej- seniorzy oraz drużyny młodzika, trampkarza i juniora młodszego.

2) W dniu 1 lutego 2023 r. podpisano z Uczniowskim Klubem Sportowym Ludwikowice z siedzibą w Ludwikowicach Kłodzkich ul. Fabryczna 2, umowę na realizację zadania pod nazwą **„Realizacja i upowszechnianie sportu”**. Na realizację tego zadania została udzielona dotacja w wysokości 13 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono sprzęt i odzież sportową, zostały również sfinansowane koszty związane z udziałem drużyn w rozgrywkach V, IV i III ligi Dolnośląskiego Okręgowego Związku Tenisa Stołowego.

3) W dniu 1 lutego 2023 r. podpisano z Ludowym Zespołem Sportowym „Kalenica” Jugów z siedzibą w Jugowie ul. Olimpijska 24, umowę na realizację zadania pod nazwą **„Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej poprzez popularyzację walorów rekreacji ruchowej, organizowaniu zajęć, zawodów i imprez sportowych piłki nożnej wśród dzieci i młodzieży Gminy Nowa Ruda”**. Na realizację tego zadania została udzielona dotacja w wysokości 13 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono sprzęt i odzież sportową, zostały również sfinansowane koszty związane z udziałem drużyny juniorów młodszych w grupy wałbrzyskiej sekcja piłki nożnej.

4) W dniu 1 lutego 2023 r. podpisano z Uczniowskim Klubem Sportowym Akademia Piłkarska „DZIECI ŚLĄSKA” z siedzibą w miejscowości Wilcza 45, umowę na realizację zadania pod nazwą **„Rozwój sportu na terenie Gminy Nowa Ruda”**. Na realizację tego zadania została udzielona dotacja w wysokości 12 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono sprzęt i odzież sportową, zostały również sfinansowane koszty związane z funkcjonowaniem klubu sekcja piłki nożnej grupa Żak i Młodzik.

5) W dniu 1 lutego 2023 r. podpisano z Klubem Sportowym Ludwikowice z siedzibą w Ludwikowicach Kłodzkich ul. Fabryczna 9, umowę na realizację zadania pod nazwą **„Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej”**. Na realizację tego zadania została udzielona dotacja w wysokości 17 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono sprzęt i odzież sportową, zostały również sfinansowane koszty związane z udziałem drużyny w rozgrywkach B klasy sekcja piłki nożnej- seniorzy.

6) W dniu 1 lutego 2023 r. podpisano z Ludowym Zespołem Sportowym Burza Dzikowiec z siedzibą w miejscowości Dzikowiec 143 umowę na realizację zadania pod nazwą **„Rozwój kultury fizycznej i sportu na terenie wsi Dzikowiec”**. Na realizację tego zadania została udzielona dotacja w wysokości 18 000,00 zł. W ramach realizowanego zadania zakupiono sprzęt i odzież sportową, zostały również sfinansowane koszty związane z udziałem drużyny w rozgrywkach klasy B sekcja piłki nożnej- seniorzy.

Wszystkie ww. podmioty przedłożyły sprawozdania z realizacji zadań, które zostały zweryfikowane i zatwierdzone pod względem merytorycznym i finansowym.

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2023

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja zadań własnych gminy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom przebiegała zgodnie z przyjętym przez Radę Gminy Nowa Ruda uchwałą nr 374/LIV/22 z dnia 28 grudnia 2022 Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowa Ruda na 2023 rok.

Zadania ujęte w tym programie stanowiły ważny i trwały element profilaktyki społecznej w zakresie ochrony zdrowia, realizowany na terenie naszej gminy. Do działań związanych

z profilaktyką w sensie ustawowym zaliczono działania promujące zdrowie, leczenie oraz pomoc rodzinom w radzeniu sobie z alkoholizmem. Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie były środki finansowe z budżetu Gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Na przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii wydatkowano w 2023 r. 272 278,24 zł, co stanowi 96,81 % planu.

Realizatorem Programu był Referat Oświaty i Spraw Społecznych. Współpracował on z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), szkołami z terenu gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji w Nowej Rudzie, Miejsko-Gminnym Punktem Konsultacyjnym „Pierwszy Kontakt”, Zespołem Interdyscyplinarnym oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy.

Głównym celem programu było ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających ze spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Nowa Ruda - w szczególności przez osoby niepełnoletnie, oraz prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Do celów szczegółowych zaliczono:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i psychologicznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- zmniejszenie zagrożenia występowania uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie aktywności lokalnej społeczności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- finansowanie zadań realizowanych przez specjalistyczne i opiekuńcze placówki wsparcia dziennego,
- podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy.

Powyższe cele zrealizowane zostały poprzez zadania własne i rekomendowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W 2023 r. środki przeznaczono głównie na działania związane z pomocą osobom uzależnionym, w tym dyżury w poradni AA oraz utrzymanie świetlic środowiskowych w Bożkowie, Czerwieńczycach, Jugowie.

Polityka senioralna w Gminie Nowa Ruda

W 2023 r. dokumentem wskazującym na kierunki działań w stosunku do seniorów zamieszkujących teren Gminy Nowa Ruda była Polityka Senioralna Gminy Nowa Ruda na lata 2023-2027, przyjęta uchwałą nr 359/LII/22 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 23 listopada 2022 r. Odpowiadając na założenia przyjęte w dokumencie, w 2023 r. realizowano m.in. następujące działania:

- W 2023 r. podjęto uchwałę Rady Gminy dotyczącą realizacji Korpusu Wsparcia Seniorów. Jednym z elementów programu było zapewnienie całodobowej teleopieki dla 50 seniorów za pośrednictwem tzw. opasek bezpieczeństwa, wyposażonych w funkcje: przycisk bezpieczeństwa, sygnał SOS, detektor upadku, czujnik zdjęcia opaski, lokalizator GPS, funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami, funkcje monitorujące puls i saturację. Opaska bezpieczeństwa jest połączona z usługą operatora pomocy. W przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia, wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce umożliwia połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą.
- Podejmowano działania w zakresie aktywności społecznej – seniorzy mieli możliwość zaangażowania się w działalność klubów seniora lub kół gospodyń wiejskich z terenu gminy. Mieli także możliwość skorzystania z oferty Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda.
- Informowano seniorów o możliwościach profilaktycznych spotkań on-line z policjantami z Komendy Powiatowej Policji w Kłodzku (spotkania w dniach 3.04, 8.05, 4.09.2023).

Gminny program opieki nad zwierzętami

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Nowa Ruda w 2023 został przyjęty uchwałą nr 383/LV/23 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Nowa Ruda w 2023 roku.

Zgodnie z art. 11a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r., poz. 1580) w programie ujęto w szczególności:

- 1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
- 2) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławianie bezdomnych zwierząt;
- 4) obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt;
- 5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypianie ślepych miotów;
- 7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

W celu zapewnienia bezdomnym zwierzętom z terenu Gminy Nowa Ruda miejsca w schronisku dla zwierząt w Kłodzku w dniu 30.12.2022 r. zawarto umowę z Fundacją Pod Psią Gwiazdą z/s przy ul. Henryka Sienkiewicza 12A, 57 - 320 Polanica - Zdrój prowadzącą Schronisko dla Zwierząt w Kłodzku przy ul. Półwiejskiej 20, 57 - 300 Kłodzko.

W 2023 roku Gmina Nowa Ruda wydała na ten cel kwotę brutto 12 500,00 zł, umieszczając w schronisku 5 psów.

W celu realizacji zadań opieki nad zwierzętami w dniu 30.12.2022 r. zawarto umowę z lekarzem weterynarii – Panem Kazimierzem Opielą. Usługi weterynaryjne dotyczyły w szczególności:

- całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych i losowych z udziałem zwierząt wymagających interwencji medycznej wraz z dojazdem, obejmujące wykonanie zabiegów ratujących życie lub zdrowie;
- wykonywania zabiegów sterylizacji i kastracji wolno żyjących kotów oraz zapewnienie zwierzęciu opieki pooperacyjnej po wykonaniu zabiegu;
- sprzedaży karmy dla kotów na rzecz społecznych opiekunów (karmicieli) kotów wolno żyjących z terenu Gminy Nowa Ruda;
- wyjazdów po martwe zwierzę;
- opieki nad bezdomnym zwierzęciem do czasu odebrania go przez podmiot odpowiedzialny za umieszczanie zwierząt w schronisku dla bezdomnych zwierząt.

Z uwagi na fakt, iż wynagrodzenie wykonawcy przekroczyło kwotę wskazaną w umowie, umowa ta została rozwiązana przed upływem terminu obowiązywania. Po przeprowadzeniu wymaganej przepisami prawa procedury mającej na celu wyłonienie kolejnego wykonawcy, w dniu 04.09.2023 r. zawarto umowę z lekarzem weterynarii Panem Kazimierzem Opielą.

Mając powyższe na uwadze w roku 2023 na realizację zadań związanych z opieką nad zwierzętami wydatkowano ogółem kwotę brutto 25 235,14 zł.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami i udzielanie dotacji na prace konserwatorskie

W dniu 25 listopada 2020 r. Rada Gminy Nowa Ruda przyjęła uchwałę nr 193/XXV/20 w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Nowa Ruda na lata 2020 – 2023”. Obowiązek sporządzenia programu wynika z art. 87 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Nadrzędnym celem programu jest ukierunkowanie działań samorządu gminnego na poprawę stanu zachowania i utrzymania zasobów dziedzictwa kulturowego gminy. W Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Nowa Ruda figurują zabytki położone w Bartnicy, Bożkowie, Czerwieńczycach, Dzikowcu, Jugowie, Krajanowie, Ludwikowicach Kłodzkich, Nowej Wsi Kłodzkiej, Przygórzu, Sokolcu, Sokolicy, Świerkach, Włodowicach i Woliborzu. Należą do nich m.in. zespoły kościelne w Bożkowie (z XVII w.), Czerwieńczycach (z XV w.), w Dzikowcu (z XV w.), zespół pałacowo-folwarczny w Bożkowie (pałac z 1570 r. z założeniami parkowo-ogrodowymi), zespół dworski w Dzikowcu z 2 poł. XVII w., liczne kapliczki, przepusty, tunele i wiadukty kolejowe (np. nad drogą Jugów-Nowa Ruda i nad drogą Wałbrzych-Nowa Ruda).

Jednym z celów szczegółowych programu jest zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania. W 2023 r. uchwałą nr 398/LVII/23 Rady

Gminy Nowa Ruda z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie udzielenia w roku 2023 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie Gminy Nowa Ruda udzielono dotacji w kwocie 40.000,00 zł na rzecz Parafii Rzymsko – Katolickiej p.w. św. Ap. Piotra i Pawła w Bożkowie – na realizację zadania: „Kontynuacja prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym - Nastawa w kościele filialnym pw. Św. Bartłomieja w Czerwieńczycach”.

Wieloletni program gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nowa Ruda na lata 2023-2027 został przyjęty uchwałą nr 375/LIV/22 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 28 grudnia 2022 r. Jego zasadniczym celem jest - zgodnie z art.4 ust.1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725) – tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej.

Liczba i powierzchnia budynków mieszkalnych wchodzących w skład mienia komunalnego stanowiących 100% własności Gminy Nowa Ruda według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku przedstawia się następująco:

Liczba budynków mieszkalnych	Powierzchnia 16.077,62 m2	Ilość lokali 339
55	Lokale mieszkalne i socjalne 14.308,87 m2	Lokale mieszkalne 292
	Lokali użytkowych 182,95 m2	lokale użytkowe 3

Liczba i powierzchnia budynków mieszkalnych będących wspólnotami mieszkaniowymi, w których Gmina Nowa Ruda posiada udziały stan na 31 grudnia 2023 roku wynosi:

Liczba budynków mieszkalnych	Powierzchnia 19.732,40 m2	Ilość lokali 429
135	Lokale mieszkalne i socjalne 17.903,59 m2	Lokale mieszkalne 403
	Lokale użytkowe 1 837,45 m2	lokale użytkowe 29

Stan większości budynków komunalnych i budynków wspólnot mieszkaniowych jest w dalszym ciągu niezadawalający. Powodem złej jakości budynków jest ich wiek (wszystkie budynki pochodzą z okresu przedwojennego).

Rok 2023 wymagał zatem realizacji wielu zadań inwestycyjnych, jak i remontów bieżących. Przyczyniło się to do zwiększenia ilości budynków w dobrym i zadowalającym stanie, przy równoczesnym zmniejszeniu ilości budynków w stanie niezadawalającym.

W 2023 roku Gmina Nowa Ruda wydatkowała kwotę w wysokości 775 500,97 zł z przeznaczeniem na:

a) modernizację przestarzałych instalacji wodnych i kanalizacyjnych oraz podłączenie do przydomowych oczyszczalni ścieków – łączna kwota 291 349,76 zł (modernizację przeprowadzono w lokalach: Ludwikowice Kłodzkie: ul. Główna 57 i 121/2, ul. Piastowska 8, ul. Fabryczna 27, ul. Wiejska 23; Jugów: ul. Świętojańska 4, ul. Główna 160, 56, 35a, 99; Wolibórz 11/5, 3a, 153; Świerki 70a i b; Włodowice 59, 24; Przygórze 225),

b) modernizację przestarzałych instalacji wodnych – łączna kwota 238 776,93 zł (modernizację przeprowadzono w: Jugowie, ul. Główna 73/11, 99, 160, 122/4, ul. Grzybowska 2/8; Ludwikowicach Kł.: ul. Główna 92, 121, ul. Kasprowicza 7/6, ul. Nadrzeczna 1/1, ul. Fabryczna 20/3; Bartnicy 3/2; Sokolcu 3; Włodowicach 4/212; Przygórzu 193, 197, 225; Świerkach 70b/2),

c) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej: Jugów, ul. Główna 34, ul. Kościelna 6, ul. Grzybowska 8 oraz modernizacja wejścia do budynku na ul. Pniaki 13; Ludwikowice Kł., ul. Główna 33 i 81 i 6/1/3; Przygórze, ul. Osiedle 14 – kwota 33 729,24 zł,

d) modernizację dachów, kominów na budynkach komunalnych, w tym montaż wkładu kominowego oraz modernizację rynien i rur spustowych: Krajanów 1/1; Ludwikowice Kł. ul. Kościelna 6, ul. Wiejska 23, ul. Fabryczna 19/2, ul. Piastowska 8; Jugów, ul. Główna 160, ul. Pniaki 13 (komórki gospodarcze), – kwota 43 953,29 zł,

e) dokumentację techniczną i kosztorysy dla realizowanych zadań modernizacyjnych w roku 2023 - 70 631,00 zł (dokumentacja dotyczyła modernizacji wykonanych instalacji wodnych i elektrycznych, dokumentacji zabezpieczenia instalacji elektrycznej w 19 budynkach komunalnych oraz kompleksowej modernizacji 4 lokali: Wolibórz 19/4, Włodowice 59/2, Jugów, ul. Główna 73a/9, Świerki 70b/5, i 3 lokali w budynku Przygórze 218, rozbiórki komórek gospodarczych i zagospodarowania terenu w Jugowie, modernizacji pokrycia 3 budynków: Świerki 108, Ludwikowice Kł., ul. Główna 81 i 117, zapłacono również za dokumentację termomodernizacyjną budynków mieszkalnych i wielorodzinnych);

f) pozostałe: 97 060,75 zł – min. wykonano bariery ochronne w budynku na ul. Polnej 9 w Ludwikowicach Kł, ocieplenie stropu w lokalu na ul. Główniej 122/1 w Jugowie i wc dla lokalu na ul. Fabrycznej 27/4 w Ludwikowicach Kł.

Pomimo osiągnięcia poprawy w tym zakresie, potrzeby związane z remontami i modernizacjami są w dalszym ciągu bardzo duże i wymagają większych nakładów, niż dochody uzyskane tytułem wniesionych opłat czynszowych. Zgodnie z informacją zawartą w sprawozdaniu finansowym gminy za 2023 r., w ramach zaległości czynszowych gmina posiada ponad 4 mln należności.

Źródłem dochodów związanych z gospodarką mieszkaniową jest także sprzedaż lokali komunalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. W roku 2023 sprzedaż była realizowana na warunkach i zasadach określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r., poz. 1899 ze zm.) oraz uchwale nr 252/XXXIII/13 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Nowa Ruda (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 marca 2013r, poz. 1851 z późn. zm.).

W oparciu o ww. przepisy dokonano sprzedaży 41 mieszkalnych lokali komunalnych oraz 21 nieruchomości gruntowych. Dochody ze sprzedaży mienia zostały wskazane w pkt: Stan mienia komunalnego.

W 2023 r. Gmina Nowa Ruda była udziałowcem spółki pod firmą SIM Sudety spółka z o.o. z siedzibą w Kłodzku, której udziałowcem jest także Krajowy Zasób Nieruchomości. Podstawowym celem gospodarczym spółki jest budowanie domów mieszkalnych oraz ich eksploatacja na zasadach najmu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Dz. U. z 2024 r., poz. 527). W 2023 r. trwały procedury związane z uzyskaniem pozwolenia na budowę lokali mieszkalnych na os. Porzeczkowym w Bożkowie. Spółka zakłada budowę w Bożkowie kompleksu mieszkaniowego składającego się z 28 mieszkań z wykorzystaniem pomp ciepła i paneli fotowoltaicznych. W ocenie Gminy, budowa takich mieszkań będzie szansą dla osób, które stać na comiesięczną zapłatę czynszu, a które nie spełniają warunków do uzyskania kredytu mieszkaniowego; jak również okazją do zatrzymania na terenie Gminy młodych mieszkańców.

Wizualizacja Osiedla Porzeczkowego w Bożkowie

Lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy zajmują się zarządcy, którzy wykonują obowiązki w odniesieniu do 190 budynków, w tym w 55 budynków stanowiących w 100% własność Gminy Nowa Ruda i w 135 budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których znajdują się lokale należące do gminy.

W przypadku 2 budynków komunalnych, Gmina Nowa Ruda sama wypełnia obowiązki zarządcy.

Zarządca	Budynki komunalne	Wspólnoty mieszkaniowe
NTBS Sp. z o.o.	53	126
Sezam S.C.	-	1
G.P. Walczak Spółka Jawna	-	1
ZAN Sp. z o.o.	-	7
Gmina Nowa Ruda	2	0
Razem	55	135

Podsumowanie

Raport o stanie gminy wskazuje, że w roku 2023 po raz kolejny udało się zrealizować strategiczne założenia i poprawić w wielu obszarach jakość życia mieszkańców gminy. Realizacja działań była odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców gminy, m.in. w zakresie ochrony środowiska (np. wymiana starych źródeł ciepła, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków), budowy infrastruktury kanalizacyjnej (ukończenie prac budowlanych dotyczących kanalizacji w Jugowie), oświetlenia ulic, zapewnienia bezpieczeństwa (np. doposażanie Ochotniczych Straży Pożarnych, realizacja zadań z zakresu zarządzania kryzysowego) czy uatrakcyjnienia gminy pod względem turystycznym (np. zagospodarowanie zbiornika w Dzikowcu czy remont basenu w Jugowie).

Gmina realizowała również wiele działań w obszarze społecznym. Należała do nich m.in. organizacja imprez kulturalnych i sportowych, a także współpraca z seniorami oraz organizacjami pozarządowymi. Realizowano szereg zadań z zakresu pomocy społecznej, które służyć mają równaniu szans mieszkańców gminy. Cieszy fakt, że dzieci z przedszkola w Bożkowie mogą od najmłodszych lat uczyć się w nowoczesnym budynku, jak również to, że wraz z budową przedszkola udało się zrealizować zadanie zapewnienia kolejnych miejsc opieki dla dzieci do lat 3.

Podejmowane działania, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i projekty „miękkie” są spójne ze strategiami, w których realizację włączyła się Gmina Nowa Ruda.

W Gminie Nowa Ruda nie funkcjonuje budżet obywatelski, natomiast fundusz sołecki pozwala na wsłuchanie się w głos mieszkańców i realizację zadań bliskich ich potrzebom. Dzięki temu w 2023 r. sołectwa m.in. budowały oświetlenia uliczne, utrzymywały i modernizowały place zabaw, odnowiły świetlice wiejskie, a także dokonywały do nich zakupów sprzętu.

Realizacja działań była możliwa dzięki zaangażowaniu i codziennej pracy pracowników Urzędu Gminy, którzy wykorzystują swoją wiedzę w celu realizacji ustawowych działań, jak również – dzięki swoim inicjatywom i umiejętnościom - pozyskują środki zewnętrzne na ich wykonanie. Podziękowania należą się radnym Gminy Nowa Ruda, którzy poprzez akceptację proponowanych projektów uchwał, przychylni się do zabezpieczania środków finansowych, przyczyniając się tym samym do realizacji projektów i upiększania naszej gminy.

Przedstawiona w raporcie wielość działań gminy nie powoduje, że nie ma ona świadomości wyzwań i problemów, z którymi przychodzi się jej zmierzyć. Należą do nich m.in.: depopulacja, słaby stan techniczny budynków komunalnych; dalsza konieczność wymiany

wysokoemisyjnych źródeł ciepła, czy zapotrzebowanie mieszkańców na budowę lub remont dróg gminnych.

Wiele z tych zadań wymaga jednak czasu i pozyskania kolejnych zewnętrznych środków finansowych, tak, by gmina mogła się stawać się miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, dającym możliwości rozwoju przedsiębiorcom i coraz ciekawszym turystycznie. Niech przedstawiony raport pozwoli na przychylne spojrzenie na gminę i kierunki jej rozwoju.